

NOVICE IZ **Moravške doline**

OBČINA MORAVČE

OBČINA MORAVČE
1251 MORAVČE, TRG SVOBODE 4

Poština plačana pri pošti
1251 Moravče "a"

Februar 2000, Letnik I, Številka 2

Knjižnica Domžale
Ljubljanska 58

1230 Domžale

*Ne oziraj se na to,
od kod prihajaš,
temveč glej,
kam greš.*

Pierre de Beaumarchais

OBČINA MORAVČE
Kulturni dom Moravče

VABILO

V POČASTITEV PRAZNIKA
OBČINE MORAVČE
BO V PETEK, 24. MARCA 2000,
OB 20. URI V DVORANI
KULTURNEGA DOMA
MORAVČE

SLAVNOSTNA AKADEMIJA

Z BOGATIM KULTURNIM
PROGRAMOM
IN PODELITVIJO LETOŠNJIH
OBČINSKIH PRIZNANJ.

LIMBARSKA GORA

VABI NA

12. POHOD PO NAGELJ

12. MARCA 2000

Organizatorja letošnje 12. prireditve sta znova Društvo krajanov Limbarska gora in SK Termit Moravče. Prijazni fantje bodo čestitali vsem materam, ženam in dekletom za njihova praznika ter jim poklonili nagelj, dobrodošlica pa bo veljala tudi njihovim spremljevalcem.

Ob 11. uri se bo pričel bogat kulturni program. Za prijetno razpoloženje bo skrbela glasbena skupina Gamsi.

Poskrbljeno bo za hrano in pijačo ter bogat srečolov.

Dobro voljo pa prinesite s seboj.

Upajmo, da bo tudi nebo nad nami jasno.

Vabijo organizatorji!

FOTO: Arhivski posnetek s 11. prireditve Po nagelj

Prireditve je tako poznana in priljubljena, da je ravno zaradi obiskovalcev nikakor ne kaže opustiti, saj nekateri že vso zimo čakajo nanjo. V času, ko se začenja narava prebujati, si ljudje, naveličani dolge zime, mraza in zaprtih prostorov, zaželijo nekam, kjer se lahko sprostijo, naužijejo čistega zraka, uživajo ob glasbi, domačih dobrotah, v lepem razgledu in se poveselejo ter tako nekaj naredijo za svoje zdravje in dobre počutje. Boste med tisočglavo množico letos, znova ali prvič, tudi vi?

Spoštovane občanke Moravč!

Čestitkam ob dnevu žena in materinskem prazniku se iskreno pridružujem tudi sam s sodelavkami in sodelavci občinske uprave. Želim vam, da bi lepo praznovale in da bi vas praznično razpoloženje spremljalo tudi druge dni letošnjega leta.

Matjaž Kočar, župan

NISSAN **Krulc**
servis in prodaja

Veliko znižanje cen za l. 99

MICRA 1.0L ~~1.445.800 SIT~~
(2 x zračna vreča, zatemnjena stekla, kodirni ključ, ...) **1.355.600 SIT**

ALMERA 1.4 GX 4 v A/C ~~2.369.800 SIT~~
(Klimatska naprava, 2 x zračna vreča, daljinsko cent. zaklep., servo volan, el. dvig stekel ...) **2.310.800 SIT**

NOVA PRIMERA 1.6-COMFORT ~~2.999.900 SIT~~
(4 x zračna vreča, ABS, centralno zaklepanje, servo volan, ...) **2.819.900 SIT**

NOVA PRIMERA 1.8-COMFORT PLUS ~~3.545.400 SIT~~
(4 x zračna vreča, ABS, atom. klimatska naprava, potovalni računalnik, alarm, servo volan, ...) **3.365.400 SIT**

Ponudba testnih vozil

PRIMERA 1.6 COMFORT, A/C, 4 v, reg. do 10/2000 L 99

Ponudba rabljenih vozil

Ugoden kredit - uredite ga pri nas

C. heroja Vasja 8, 1251 Moravče, Tel./fax: 061/731-143
delovni čas vsak dan od 8-18h, sobota 8-12h

Kultura, beseda tolikerih pomenov, beseda, ki smo jo imeli v februarskih dneh priložnost tolikokrat slišati zaradi slovenskega kulturnega praznika in tudi zaradi pesnice Svetlane Makarovič, ki je prefinjeno zavrnila dodeljeno ji Prešernovo nagrado za literarni opus. No smo imeli vsaj nekaj dni dobro temo za pogovor in kako radi smo s prstom pokazali na njen privzdignjen nos ob modrem upoštevanju znanega pregovora, da kdor molči, devetim hkrati odgovori. Tako bo skrivnost njene odločitve še nekaj časa burila duhove slovenske kulturne javnosti, nato pa utonila v pozabo.

Kaj pa mi? Smo si uspeli vzeti čas in zaužiti vsaj en kulturni zalogaj iz domače ponudbe ali smo samo privzdignili nos, češ to ni zame? Sodeč po obisku na osrednji občinski prireditvi v počastitev slovenskega kulturnega praznika, bi si upala trditi, da je bilo takih malo, dosti premalo za občino s toliko kulturnimi dejavnostmi in društvi kot jih premoremo. Mar res radi samo dajemo, poslušamo druge pa z mnogo manj pripravljenosti. Ampak tudi to je kultura. Rekla bi, da celo umetnost. Umetnost poslušanja drugih!? Ja, umetnost poslušanja in spremljanja kulturnih dogodkov z namenom lastne osebnostne rasti. Ne pa, poslušanja in natolcevanja o tem ali onem nastopu, ki ga nismo uspeli niti videti. Milan Kokalj, ki ga tako radi poimenujemo kar »naš kulturni minister«, vas v tej številki vabi, da mu sporočite, kaj je tisto, kar bi radi videli v domačem kulturnem hramu. In kadar nam je ponujena možnost, jo je vredno izkoristiti.

Če zmoremo iz sebe narediti še kaj več, kot se obleči po najnovejši modi, obiskati raznovrstne lepote salone in se znebiti kakšne kilce, ki se je pozimi nabrala preveč, da bi bili lepi, bomo kdaj pa kdaj stopili tudi v »prodajalno« kulturnih dobrin in izbrali kaj, kar nas bo bogatilo tudi od znotraj. Filozofska misel, da lepota prihaja od znotraj, ni za lase privlečena. Zunanja lepota z leti hitro izgineva v nagubani koži, osivelih laseh, mlahavem telesu, lepota duha pa ostaja. In kaže se tudi na zunaj v iskrenem pogledu, prijazni besedi, sproščenem nasmehu, v ponujeni roki v pozdrav ali pomoč.

Kako se bomo odločili? Menda ne bo edina priložnost za to skrita pod pustno masko, za vsak dan pa si svoje maske ne bomo upali sneti.

Želim vam veliko dobrega branja in gospode naprošam, naj se ne izgovarjajo na teh nekaj potiskanih listov, če bodo ob dnevu žena ali materinskem dnevu pozabili na svoje drage. In tudi to je kultura ali lepota, ki prihaja od znotraj.

BERNARDA MAL, UREDNICA

Mnogi ste vpraševali, če je mogoče Novice iz Moravske doline naročiti. Če jih želite naročiti zase ali znance, izpolnite spodnjo naročilnico in jo pošljite na naslov Občina Moravče, Uredništvo glasila, Trg svobode 4, 1251 Moravče. Morda bo odločitev dobra naložba, saj boste z njo razveselili marsikoga, ki živi izven domače, moravske občine, a ga dogajanje v njej še vedno zanima.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E-pošti. Prispevki naj ne presegajo ene tipkane strani v običajni velikosti pisave. V nasprotnem primeru bom prisiljena prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Novice iz Moravske doline, 24. februar 2000, Letnik I, Številka 2, Fotografija na naslovnici: Leonida Kočar, Vonj po pomladi

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 731-035. • Izdajateljski svet: Matjaž Kočar, Janez Cerar, Roman Cerar, Roman Novar, Stanislav Ravnikar. • Urednica Bernarda Mal, telefon 731-878, E-pošta moravske.novice@email.si. • Pomočnica urednice Ivica Cerar, telefon 041/548-565 • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Milka Novak, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Karikature: Blaž Slapar. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: TČR Delo. • Naklada 1400 izvodov.

V tej številki preberite

Županova stran	str.4
Delavna področja Upravne enote Domžale.....	str.5
Pet minut s svetnikom.....	str.6
Uvajalni del projekta CRPOV v občini Moravče.....	str.7
O problematiki hidrantnega omrežja	str.9
Izobraževanje za kmete	str.10
Z računalnikom v svet.....	str.12
Kultura je druženje.....	str.14
Premiera: Ali se bo število Slovencev	str.16
Gospodarski subjekti.....	str.21
Zanimivosti iz Domžal, Mengša in Lukovice.....	str.22
Nagradno vprašanje.....	str.23

Ime in priimek naročnika:

Naslov:

Število izvodov: _____

Te izvode takoj po izidu pošiljajte na naslednje naslove:

1. _____

2. _____

3. _____

Do preklica naročam glasilo Novice iz Moravske doline.

Letna naročnina znaša 3.500 SIT.

Kraj in datum naročila:

Podpis:

Spoštovani!

Čas neusmiljeno beži in nihče več ne razmišlja o prelomnici, kakršna je bila novo leto. Življenjski utrip se je že zdavnaj vrni v ustaljene tire in srečujemo se z vsakdanjimi tegobami.

To velja tudi za našo občino. In kaj je novega? V preteklem

tednu nas je obiskala delovna skupina z Ministrstva za lokalno samoupravo, ki obiskuje vse slovenske občine. Skupaj smo pregledali naše načrte, delovna področja, odprte probleme. Z zanimanjem so ugotovili, da nam še vedno uspeva velik del sredstev namenjati neposrednim investicijam, ki izboljšujejo delovne in življenjske pogoje v občini. Res pa je, da so zato prikrajšana določena področja, ki bi si tudi zaslužila več sredstev (društva - klubi). Vsega se pač ne da postoriti naenkrat. Vedno pa je pomembna odločitev, čemu dajemo večjo prednost. Vsekakor je to sedaj dokončanje prizidka k šoli in povečanje kapacitet vrtca.

Marsikdo me je že pobaral, ali razmišljamo na Občini tudi o izgradnji doma upokoencev oziroma, zakaj ga še ne gradimo. Moj odgovor je vedno enak in je pritrdilen. Dom upokoencev je pomemben za širši prostor, a bo potrebno počakati, da zaključimo naloge, ki so bile že začete.

Za lažje razumevanje bi želel omeniti, da tak dom zahteva najmanj petkrat toliko sredstev kot prizidek k šoli.

Delovno komisijo ministrstva smo tudi opozorili na velike obveznosti države do lokalnih skupnosti in na dejstvo, da se vsak tolar v občini veliko bolj oplemeniti kot pa v projektih, ki jih direktno vodi država. Na to so opozorili številni župani slovenskih občin. Nekateri tudi niso zdržali pritiskov včasih nemogočih zahtev in povsem porušeni razmerij v financiranju lokalnih skupnosti s strani države. Zato so v kratkem času odstopili s funkcij kar trije župani.

Vsekakor se že čuti, da smo zakorakali v predvolilno leto, ki bo zelo »zanimivo«. Počasi se pričenjajo s strani posamičnih političnih skupin podpirati predvsem velike mestne občine, kjer je tudi veliko volivcev. Pozablja pa se na manjše podeželske občine. To ste lahko zasledovali tudi v razpravah Državnega zbora in reakcijah na posamezne predloge o namenjanju večjega predvsem investicijskega denarja manjšim občinam.

Na področju investiranja države v občini Moravče le toliko, da je (DDC direkcija za državne ceste) umaknila investicijo obnove cestišča na Marokovi ulici. V lanskem letu so imeli za ta del cestišča na DDC-ju rezerviranih cca 90 mil. SIT. Sedaj pa se izgovarjajo na krajanje, ki niso dali soglasja za obnovo cestišča. S tem se stanje varnosti na tem delu centra občine iz dneva v dan poslabšuje. Najhuje pa je to, da nam že dve leti ne izdajo soglasja za izgradnjo pločnikov. Zato smo naš protest in argumente naslovili direktno na ministra za promet in zveze. Najmanj, kar lahko povsem upravičeno zahtevamo, je vsaj soglasje za izgradnjo pločnikov v naši lastni režiji. O razpletu dogodkov vas bomo sproti obveščali. Pristojne smo tudi obvestili, da se v bodoče ne bo moč izogniti cestnim zaporam s strani krajanov v samem centru Moravč, ki je tudi šolska pot, če

bo prišlo do popolne preusmeritve prometa zaradi izgradnje avtoceste v Črnem grabnu.

Na področju komunale pričakujemo v kratkem tudi prve preglede komunalnih nadzornikov, zato bi vas še enkrat pozval,

da vsi poskrbite za pravočasne hišne priklope na javno kanalizacijo (center Moravč). Za vse ostale občane še vedno velja, da morate imeti tri prekatne nepropustne greznice. Iztoki pa ne smejo biti izpeljani v naravno okolje ali celo obcestne drenaže ali jaške. Kazni za kršitelje so visoke. Zato velja pregovor: "Bolje preprečiti, kot zdraviti, ko je že prepozno."

Podobno velja na področju odvoza gospodinjskih odpadkov. Odlok velja za vse. Nekaj pa je primerov, ko je odvoz otežen in takrat je potrebno problem reševati v dogovoru z javnim komunalnim podjetjem "Prodnik", katerega soustanoviteljica in solastnica je tudi Občina Moravče. Novi direktor našega komunalnega podjetja je postal gospod Janko Repnik, dipl.ing., ki je že do sedaj delal v podjetju in problematiko tudi v občini Moravče dobro pozna. Gospod Duhovnik, ki je do sedaj opravljal naloge direktorja, se je preselil v gradbeno podjetje Grasto v Domžalah.

Želel bi vas obvestiti, da se je zaključila prodaja "nove" Rašice, ki jo je matična firma v okrilju SRD (Slovenske razvojne družbe) prodala firmi IMP- montaža iz Ljubljane. Prostori v Moravčah bodo po naših podatkih namenjeni skladišču uvoženega gradbenega materiala za potrebe IMP-ja.

Na področju "stare" Rašice, pa bodo kmalu zahrumeli gradbeni stroji, ki bodo naznanili začetek izgradnje stanovanjsko poslovne bloka. Iz gradbišča pri osnovni šoli pa le toliko, da je prizidek končno pod streho. Nadaljujejo se vsa dela po programu.

Na področju športa naj omenim, da je ponovno zaživelo športno društvo, ki je v svoje vrste privabilo številne občane. Odmevne akcije, nazadnje organizirano smučanje v Kranjski Gori, pa napovedujejo, da se bo krog privržencev rekreacije še povečal. Nekaj pozornosti bo potrebno nameniti tudi organizirani vadbi za dekleta in žene, ki je pred leti že kar lepo delovala. Športni delavci so mi obljubili, da bodo poskrbeli tudi za to.

Kultura je vedno aktualna v naši občini. Zato bi se ob tej priložnosti še posebej zahvalil gospodu Miru Capudru našemu prvemu častnemu občanu in dolgoletnemu kulturnemu delavcu, ki je posvetil pesem nam vsem ob prehodu v novo tisočletje. Pesem je bila prvič predstavljena v izvedbi moškega pevskega zbora, ki ga vodi gospod Capuder, na letošnjem novoletnem koncertu. Le želimo si lahko, da bi naši umetniški ustvarjalci našli inspiracijo v domačih logih., kot jo je pred leti g. Kokalj s sedaj že skoraj ponarodelo "Moravško dolino". Občinski praznik pa je tako ali tako pred durmi. Proslavimo ga skupaj.

MATJAŽ KOČAR
župan

Delovna področja Upravne enote Domžale

V prejšnji številki smo na kratko že spregovorili o Upravni enoti Domžale, malo bolj smo predstavili reševanje denacionalizacijskih zadev. Nadaljevali pa bomo s predstavitevijo posameznih oddelkov oz. nalog, ki jih le-ti opravljajo.

Na upravni enoti je zaposlenih 58 delavcev, ki imajo vsi ustrezno izobrazbo (povprečno VI. stopnjo). Nekaj delavcev se še dodatno izobražuje ob delu za pridobitev višje stopnje strokovne izobrazbe, zato imajo sklenjene tudi pogodbe o izobraževanju. Glede na izobrazbeno strukturo sodi domžalska enota v sam vrh med slovenskimi upravnimi enotami. Načelnik UE dipl. univ. pravnik Branko Heferle pravi, da je zadovoljen s kvaliteto dela svojih delavcev. Te je upravna enota ob reorganizaciji leta 1995 prevzela od bivših občinskih upravnih organov, prav tako prostore in računalniško opremo.

Na določenih oddelkih ima upravna enota dva zakonodajalca: država predpisuje postopke in ureja področja z zakoni, lokalne skupnosti pa v okviru svojih pristojnosti urejajo občinske zadeve z občinskimi odloki. Oboji predpisi zavezujejo tako strokovne delavce upravne enote kot tudi občane, da jih v postopkih upoštevajo. Načelnik upravne enote je povedal, da so bili že primeri, ko je kakšna občina v svojih občinskih predpisih določala naloge upravne enote, kar seveda ni njena pristojnost, ali je sama odločala o zadevah, za katere ni pooblaščen. Sicer pa so občine enakovredne stranke v upravnih postopkih. Sicer pa, ugotavlja B. Heferle, se ljudje vse več pritožujejo tudi zato, ker zakonodaja na mnogih področjih še ni usklajena (npr. denacionalizacija, zemljiška knjiga, komasacije itd.). Velikokrat pritožbeni razlogi niso v domeni upravne enote, ampak sodišč in republiških upravnih organov. Drugostopenjski pritožbeni organi velikokrat potrdijo odločbe, izdane na prvi stopnji, torej v upravni enoti.

Podrobneje bomo najprej predstavili **Oddelek za upravne in notranje zadeve**, ki obsega zelo raznolike naloge.

Na področju **osebnih stanj** opravljajo:

- matične zadeve (rojstna matična knjiga, državljanska, poročna, knjiga umrlih), spremembe imen in priimkov, državljanstva, prijavo smrti
- upravne zadeve prometa (registracija motornih vozil, sprememba lastništva, izdaja voznških dovoljenj, izvrševanje varstvenih ukrepov prepovedi vožnje). V okviru tega oddelka deluje tudi izpitni center za voznške izpite za območje Upravnih enot Domžale in Kamnik.

Področje **javnega reda** obsega obravnavo in odločanje o javnih prireditvah in shodih, orožju, registraciji društev (ustavitve, spremembe), izdajo potnih listin, evidenco tujcev, izdajo osebnih izkaznic, evidenco nastanitev občanov.

Prav s strokovnimi delavci oddelka za upravne in notranje zadeve se občani največkrat srečujejo, saj vsakdo potrebuje osebne dokumente, registrira osebo ali drugo vozilo. Delo je zahtevno in zaradi številnih vlog prihaja včasih do krajših čakalnih vrst, predvsem na področju urejanja zadev prometa, osebnih in potnih listin.

Drug, prav tako pomemben, je **Oddelek za gospodarstvo**.

Na področju **kmetijstva in gozdarstva** vodijo upravne postopke za stranke, ki imajo status kmeta, kakor tudi tiste, ki opravljajo promet s kmetijskimi zemljišči. Vsaka kupoprodajna ponudba s kmetijskimi zemljišči mora biti razobešena na oglasni deski 30 dni pred dokončno realizacijo. Strokovna služba opravi tudi vse druge postopke pred potrditvijo pogodbe. Tukaj se večkrat lahko pojavi daljša čakalna doba, saj je potrebno pridobiti različna soglasja: občina lahko

uveljavlja predkupno pravico, Ministrstvo za obrambo odloča, če gre za parcelo, posebno primerno za obrambo. V vsakem postopku pa mora prodajalec seveda izkazati lastništvo, kupec pa pravico do nakupa kmetijskega zemljišča.

Upravna enota je tudi zadolžena za ugotavljanje, ali stranke izpolnjujejo pogoje za pridobitev statusa kmeta, prav tako vodijo postopek licenciranja plemenjakov, vodijo register zaščitenih in strnjenih kmetij. Na tem oddelku je mnogokrat oteženo delo zaradi nezaključenih postopkov vpisa v zemljiško knjigo v zvezi s komasacijami in melioracijami (vloženih čez 1200 predlogov) in načelnik upravne enote upa, da bodo ti postopki končani v letošnjem letu. Na področju gozdov, se ukvarjajo največ s prometom z gozdnimi površinami, gozdno-gospodarskimi načrti, lovsko-gojitvenimi načrti, sicer je to področje v veliki meri v pristojnosti ustreznih služb Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, s katerimi pogosto sodelujejo.

Na področju **gospodarstva** opravljajo zadeve v zvezi z ugotavljanjem izpolnjevanja pogojev za pričetek dela samostojnih podjetnikov in gospodarskih družb.

V prihodnji številki bomo predstavili še zadnja dva oddelka Upravne enote Domžale. V kolikor imate v zvezi s predstavitevijo dosedanjega področja dela kakšna vprašanja, nam jih lahko posredujete in s pomočjo načelnika upravne enote vam bomo nanje odgovorili.

SONJA VRAZ

Naravna in kulturna dediščina

27. januarja so v okviru programa uvajanja celostnega razvoja podeželja in obnove vasi na območju občine Moravče predstavniki Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Kranja predstavili naravno in kulturno dediščino z območja celotne občine z naslovom "Naravna in kulturna dediščina Moravč – se je zavedamo? (kamen, voda, zemlja, drevo, stavba v izročilu za danes in jutri)"

Navzoče je pozdravil župan Matjaž Kočar, v nadaljevanju pa so naravno in kulturno dediščino Moravske doline predstavili konzervatorji krajnskega zavoda. Obiskovalci so se seznanili z izjemno bogato naravno in kulturno dediščino. Po strokovnih podlagah, ki jih je pripravil zavod, ima občina Moravče kar 278 različnih pomenov dediščine, več kot polovico celotne površine občine pa sodi v območje petih kulturnih krajin. V marsikaterem primeru je dediščina zanemarjena in pogosto nestrokovno vzdrževana. Strokovnjaki zavoda in sodelavci Studia 5 iz Mirne so si bili edini, da je to verjetno zato, ker ljudje premalo poznajo kvaliteto prostora, kjer živijo. Namen tokratnega srečanja je bil prav ta, da bi ljudem približali naravno in kulturno dediščino. Strokovnjaki zavoda so v uvodnem predavanju opozorili tudi na številne nestrokovne posege in zanemarjenost nekaterih objektov. Uvodni predstaviti je sledil razgovor z obiskovalci do poznih večernih ur, ki ga je vodil Marko Kapus iz Studia 5. Očitno je bilo, da domačine zanima dediščina, ki se večkrat ponuja tudi kot razvojna možnost kraja in posameznika. Kranjski strokovnjaki so pri vseh predvidenih posegih izrecno opozorili, da so pripravljene strokovno svetovati in sodelovati pri vzdrževalnih in prenovitvenih delih.

SONJA VRAZ

Začetek volilnega leta

In spet se je začelo: merjenje moči- politična polarizacija in razdvajanje slovenskega človeka.

Vse kaže, da bo tudi letošnje predvolilno obdobje potekalo v znamenju pogledov v preteklost. Obtoževanja in proti obtoževanja so se že začela. Številni sprašujejo, kaj namerava storiti Slovenska ljudska stranka, zakaj ne ravna tako in tako. Kaj je z združitvijo, ali je potreba, kaj prinašajo takšne polarizacije?

Glede na izkušnje preteklih let lahko trdimo, da je pametno povezati skupne interese in poglede večine Slovencev. To nam je velikokrat tudi uspelo in tak rezultat je le kvalitetnejše delo tako na najvišjem državnem nivoju ali v lokalnih skupnostih. Vedno to ni bilo lahko. Ne moremo pa pristajati na izsiljevanja in kalkulacije posameznikov, ki celo v nasprotju z interesi večine iščejo svojo politično priložnost. Mi ostajamo na stališču povezovanja, ki je kljub politični polarizaciji potrebno v slovenskem političnem prostoru. Ekstremi tako levi ali desni, ki so za posameznike včasih zelo vabljivi, vodijo v skrajno polarizacijo. Gojiti in vzgajati sovraštvo (levo ali desno) pa vodi do nasilja. Lep primer je politična situacija v Avstriji. Iz političnega nasilja pa raste fizično nasilje. Slovenci smo premajhen narod, da bi se povsem razklali. Žal pa je to filozofija mnogih slovenskih politikov.

Včasih težko, a z veliko volje in tudi odrekanjem se da povezati interese v konstruktivnem dialogu.

To bomo poskušali prakticirati tudi v bodoče.

UO PODRUŽNICE SLS MORAVČE

Prizidek šole je pod streho

Kot je pri gradbenikih v navadi, se pri vsaki novogradnji ob zaključku izdelave strešne konstrukcije nanjo namesti simbolična smrečica in investitor ta dogodek obeleži s priložnostno pijačo. Ker pa pri roki ni bilo nobene primerne smrečice, razen tiste z županovega vrta, ki pa je bila tudi prevelika, smo se vseeno odločili potrditi izvajalcu velik korak k novemu prizidku šole v Moravčah.

Tako si je župan pred kratkim skupaj s predstavniki izvajalca in občinske uprave ogledal gradbišče prizidka šole in se prepričal, da je res že pokrit z novo streho. Glavni izvajalec GPG iz Grosuplja in njihovi podizvajalci v celoti gradijo objekt po terminskem planu kljub ostri zimi in obilici snežnih padavin. Tako lahko pričakujemo, da bo objekt zgrajen po pogodbi do junija, kar bo omogočalo namestitve opreme in učil v času šolskih počitnic, da bo jeseni v začetku novega šolskega leta pripravljen za nadebudne prvošolčke in starejše učence višjih razredov. V prizidku bo dovolj prostora tudi za novo knjižnico in računalniško učilnico.

Upamo, da bo tudi država prispevala svoj delež denarja, kot je napisano na šolskem ministrstvu v finančnem planu.

M. BRICL

Pet minut s svetnikom

Ivan Vidic

Svetnik v OS Občine Moravče,
kandidiran z neodvisne liste

Ivan Vidic z Dol je v našem okolju dobro poznan, saj se poklicno ukvarja z redko in priznано dejavnostjo - kovinopasarstvom, aktiven je v družbenem in društvenem življenju, zlasti na humanitarnem področju gosilstva. Je predsednik GZ Moravče in svetnik v drugem OS.

Zase pravi, da je opozicijski svetnik. Kar je tudi res. S tem položajem v OS nima preglasovalne moči, zato poskuša svoje poglede na obravnavane teme predstavljati z argumentiranimi razpravami. Čeprav OS deluje v skladu s koalicijsko pogodbo, ki so jo podpisale stranke SLS, SKD in SDS, se dobro zaveda, da je moč na njihove odločitve vplivati z jasnimi diskusijskimi pogledi, predstavljanjem dobrih in slabih izkušenj iz preteklosti, ki so bile posledica svetniških odločitev. Z novim zakonom o lokalni samoupravi imajo svetniki dosti manj pristojnosti. Njihova glavna naloga je bdenje nad planiranjem in porabo proračunskih sredstev. Županu ta isti zakon nalaga več odgovornosti, saj ima tudi več pooblastil, kot mu jih je predpisovala prejšnja zakonodaja. Svetnik Ivan Vidic meni, da ima(-jo) opozicijski svetniki premalo vpliva pri odločanju, sicer pa ocenjuje, da OS dobro deluje. Moti ga, da se sprejeti sklepi in odloki prepočasi realizirajo. Pričakuje več doslednosti in ažurnosti (kanalizacija in odvoz smeti). V zadnji številki občinskega glasila občan M.C. namenja pismo svetnikom in opozarja na najbolj aktualno vprašanje – poraba proračunskih sredstev ter njihovo odgovornost do volilcev. (M.C. : Svetnikom občinskega sveta.- V Novice iz Moravske doline, L.I., št.1, str.7). Strinja se s pogledi občana M.C., vendar razmišlja, če je res vlaganje v izgradnjo prizidka k šoli in vrtcu edina prioriteta naloga občine. Meni, da bi nekajletno stagniranje na komunalnem in drugih področjih pomenilo za občino nazadovanje, če upoštevamo, da so potrebe občanov z različnih bolj ali manj dostopnih predelov glede na starost, poklic, dejavnost in dnevne migracije zelo različne. Zavzema se za skladen in dogovorjen razvoj celotne občine in ne le posameznih področij gledano tako geografsko kot tudi po področjih delovanja in načina sofinanciranja občanov. Zlasti zadnji kriterij bi moral biti določen po enotnem ključu za vse občane. Zaveda se, da so vsi problemi pereči, a se jih vsako leto nekaj reši. Poudarja, da je premalo možnosti za zaposlitev v domačem kraju in opozarja, da bi se moralo bolj spodbujati drobno gospodarstvo, če že nimamo in ne želimo imeti večje industrije, ki bi zaposlovala občane. Več bi se moralo storiti na področju kmetijstva z uvajanjem sodobnih oblik kmetovanja, biokmetijstva ter dopolnilnih dejavnosti, tudi turizma, ki bi pomenile enakovreden eksistenčen položaj, kot ga imajo zaposleni v drugih dejavnostih. Veliko priložnost zlasti za mlade, ki svojo poklicno dejavnost šele začenjajo, vidi tudi v projektu CRPOV (celostni razvoj podeželja in obnova vasi). Projekt pripravljajo odlični strokovnjaki in posamezne dele predstavljajo na javnih predstavitvah, ki potekajo v dvorani kulturnega doma. Realizacija projekta pa bo seveda odvisna tako kot vse od finančnih sredstev, ki jih bo ponudila občina in država zainteresiranim, ter pripravljenosti občanov.

S svetnikom Ivanom Vidicem sem nekajkrat po pet minut kramljala BERNARDA MAL

Uvajalni del projekta CRPOV v občini Moravče

Projekt CRPOV, katerega uvajalni del je za območje občine Moravče v letu 1999 pričel pripravljati Studio 5 iz Mirne, končal pa se bo letos spomladi, predstavlja kratico za celostno urejanje podeželja in obnovo vasi. Cilj naloge je ob strokovnem sodelovanju skupine strokovnjakov različnih strok čim bolje prepoznati in pregledati stanje na področju razvoja kmetijskih dejavnosti, rekreacije in turizma, kulturnih in naravnih spomenikov, ureditve okolja in zasnove naselij ter stavb in na podlagi sodelovanja z občani pripraviti izhodišča za nove razvojne projekte in njihovo izvedbo. Naloga nastaja v sodelovanju Občine Moravče s projektnim svetom za nalogo in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Projekt ima izrazit interdisciplinarni značaj in zasnovo posega na izjemno široko področje dejavnosti oz. življenja na podeželju. Njeno osnovo in pogoj za uspeh predstavlja učinkovito sodelovanje izdelovalcev z občani, ki naj preko aktivnega sodelovanja pridobijo zadostno znanje za samostojno nadaljevanje pri uveljavljanju posamičnih projektov v praksi.

Posebnost izvajanja naloge v Moravčah je nedvomno njena širina, saj zavzema območje celotne občine (v sorodnih primerih se obdeluje nekaj krajev ali krajevnih skupnosti) ter ambicija, da v nekaterih delih združi v sodelovanje tudi sosednje občine. Pri slednjem gre za projekt po poteh kulturne dediščine, katerega nastavke je strokovna ekipa skupaj s predstavniki občine Moravče pripravila in razložila na turistični kmetiji Lukati (septembra 1999). Tedaj prisotni so izrazili strinjanje z nastavkom sodelovanja (najmanj med občinami Moravče, Lukovica, Domžale, Mengeš, Dol pri Ljubljani, Zagorje, vabljeni tudi predstavniki Litije). Povezovalni motiv utegne povečati predvsem dejstvo, da tovrstni regijski projekti lažje in hitreje najdejo pot pri uveljavljanju na državnem in evropskem nivoju, kar nenazadnje pomeni tudi odpiranje ugodnejših možnosti pri finančni podpori. V letu 1999 je strokovna ekipa glavno delo posvetila pripravi strokovnih analiz in strokovno delavnino srečanjem ter predstavitvi kmetijske problematike, ki je potekala na Limbarski Gori. Pri tem velja izpostaviti predvsem dokončanje prve faze geografskih podlag za ugotavljanje optimalne rabe tal, ki jih je izdelala sodelavka Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, dr. Maja Topole. Uspešno predstavitev tega dela, ki je tudi sestavni del naloge CRPOV, je zaključila ugotovitev, da gre za ključno temeljno raziskavo, ki je redkost tudi v slovenskem merilu ter bo ob uspešnem nadaljevanju služila v kmetijstvu, v prostorskem planiranju in načrtovanju ter na drugih področjih.

Predstavitev in razgovor sta bila 14.12.1999 v moravškem kulturnem domu, odziv občanov in razgovor pa sta pokazala, da lahko računamo na aktivno uporabo izdelanih materialov ter seveda tudi na podporo, da se sedaj dokončani analitični material obdela do praktične strokovne rabe in nenezadnje tudi izda v enotni knjižni obliki.

Strokovna ekipa je skupaj z županom in predstavniki občine opravila tudi nekaj drugih zanimivih strokovnih razgovorov med njimi s predstavniki Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju. Na srečanju so predstavniki ZVNKD predlagali bistveno drugačno sistematiko pokrivanja njihovega področja - t.j. varovanja urbanistične in arhitekturne dediščine - predvsem v drugačnem teritorialno vsebinskem pristopu s kvalitetno razdelanim rangiranjem postavljanja pogojev. Sestanek je nedvomno odprl še posebej pereč problem urejanja danes oblikovno in ureditveno največjih, a manj kvalitetnih bivanjskih okolij s pretežno uniformirano tipsko gradnjo. Tovrstna področja so razvojno zanimiva zlasti ob zgoščevanju gradenj in iskanju rezervnih možnosti. Ravno v postavljanju pogojev za oblikovanje

in poskusi kvalitetne doureditve bo v bodoče potrebno največ strokovnega in kreativnega napora.

Slednja tematika pa obenem predstavlja del razmišljanja iz naslednje delavnice v okviru projekta CRPOV in sicer na temo arhitekture in urbanizma. Delavnica na temo urbanizma in arhitekture - danosti in možnosti je bila 17. februarja v Pečah, člana strokovne ekipe, arhitekt Renato Repše in krajinska arhitektka mag. Marta Vahtar sta pripravila uvodne predstavitve oz. razlago tematike. Cilj srečanja in delavnice je vzpodbuditi razmišljanja o življenjskem in delavnem prostoru in poiskati rešitve za skupne prostorske probleme ter razvojna iskanja posameznikov. Urejeno okolje in kvalitetne zasnove bivalnih in drugih objektov ter razumevanje vrednot dediščine na tem področju pomenijo tudi osnovo za revitalizacijo in vključevanja tako posameznika kot tudi širše organizirane ponudbe nekega kraja ali območja.

Na podlagi dosedanjega dela na terenu ter seznanjanja s problematiko je, gledano širše, več odprtih vprašanj s področja infrastrukture, ki bodo gotovo ena od tem za razgovore. Drug del vprašanj se veže na iskanje možnosti kvalitetnejšega urejanja in oblikovanja vaških središč in eventualnih širjenj ali zgoščevanj naselij ter na možnosti urejanja ali preoblikovanja objektov, urejanja dvorišč in okolice. Tema razgovorov je bila tudi sanacija nekaterih večjih področij, urejanja vodnega zadrževalnika, prav tako pa je potrebno nadaljevati razmišljanja o uvajanju dodatnega izobraževanja in svetovanja na področju urejanja in oblikovanja. Glede na širino prostorske problematike, ki je pravzaprav predmet skoraj vsakega občana, pričakujemo, da bodo predstavniki iz posameznih krajevnih skupnosti in drugi zainteresirani z aktivnim sodelovanjem dodali avtentično in kvalitetno noto k dokončanju projekta.

O pripravi preostalih delavnic, ki bodo potekale do dokočanja naloge, bomo občane dodatno obveščali.

Že ob načrtovanju hiše razmišljajmo o porabi energije

Preprečevati je lažje kot odpravljati. Zato je potrebno misliti na varčevanje z energijo že ob načrtovanju gradnje. Zamisel o podobi vaše hiše naj raste v sodelovanju z energetske svetovalcem, ki bo že na začetku opozoril na vse potrebne posebnosti in okoliščine gradnje. Razumljivo je, da gradbene parcele ne morete vedno izbirati samo po merilih učinkovite rabe energije, kljub temu pa kolikor je mogoče, upoštevajte klimatske vplive, kot npr. sonce, veter, temperature zračnih plasti v dolinah itd.

Lokacija na severnem pobočju ni primerna, ker boste morda kdaj vgradili sončno napravo, ker boste prejeli le majhen del sončne energije ipd. Pomislite tudi na to, da drevesa in griči mečejo sence, obenem pa nas rastline zaščitijo pred klimatskimi vplivi iz severa tudi pozimi. Zato na severno stran posadite zimzelena drevesa (smreka, ipd.), na južno stran pa listavce, ki poleti dajejo senco in varujejo hišo pred pregrevanjem, pozimi pa prepuščajo sončno svetlobo (so brez listja).

nadaljevanje na strani 8.

*RENATO REPŠE,
STUDIO 5, MIRNA*

Velika okna sodijo na južno stran, manjša pa na vzhodno in zahodno stran zgradbe. Oknom, vgrajenim v severno stran zgradbe, se raje izogibajte. Na ta način boste najbolje izrabljali brezplačni vir energije, sonce. Predpisi določajo, da se na severni, severovzhodni in severozahodni strani vgrajujejo okna, manjša od 1/7 tlorisne površine prostora. Na južni, jugovzhodni in jugozahodni strani, so okna lahko večja od 1/7 tlorisne površine. Tako pozimi boljše izkoristite sončno sevanje. Potrebno pa je, da poskrbite za premično sončno zaščito, da se poleti prostori ne bodo preveč segrevali, da bo osvetlitev skozi vse leto primerna in da toplotne izgube ne bodo prevelike, ko sonca ne bo. Prostori, v katerih ste najpogosteje, naj bodo obrnjeni proti soncu, torej proti jugu, stranski (npr. stopnišča, WC, shrambe, ipd.) pa naj bodo nameščeni proti severu. Kdor namerava vgraditi sprejemnike sončne energije (sončni kolektorji), mora prirediti smer in nagib strešin. Nagib strešine naj bo med 30 in 50 stopinj, smer pa naj ne odstopa preveč od smeri proti jugu.

Močno razčlenjena oblika zgradbe ima precej večjo izgubo energije. Bolj ko je oblika zgradbe strnjena (enostavna), tem ugodnejša je za porabo energije (teoretično je najbolj idealna oblika okrogla).

Naprave za regulacijo ogrevalnega sistema omogočajo varčno rabo energije, predvsem pa zanesljivo in avtomatsko delovanje sistema. Poleg varčne rabe goriva je najpomembnejši kriterij za uporabo regulacijskih naprav, želja uporabnikov po konstantnem toplotnem ugodju, na katerega nivo lahko vplivajo z nastavitvijo posameznih regulacijskih elementov.

Pri **izbiri velikosti**, oziroma moči kotla in ogreval, je potrebno določiti toplotne izgube objekta, pri čemer je potrebno upoštevati sestavo zidu in izolacije (tudi v primeru, če slednje še nimate). Na podlagi teh vrednosti lahko projektant določi velikost kotla. Velikokrat prihaja do težav pri sanaciji starih objektov, ko po izoliranju do tedaj neizoliranega objekta, postane kotel prevelik, zaradi česar ravno tako prihaja do slabih izkoristkov kotla. Če

izolirate stare objekte, se odločite tudi za zamenjavo kotla (neustreznost, dotrajanost, ipd.).

Za centralno regulacijo temperature medija na dovodu potrebujemo **tipalo temperature**, ki je vgrajeno v prostor ali pa zunaj objekta. Centralna regulacija temperature dovodne vode v odvisnosti od temperature v prostoru, kjer je tipalo za tipanje temperature vgrajeno v izbrani prostor. Običajno je to v dnevnem prostoru, kar pa ni najboljše. Tipalo je povezano z ustrezno elektronsko krmilno napravo, kjer se izvaja primerjava med temperaturo v prostoru in temperaturo ogrevne vode. Krmilna naprava vpliva na vgrajen motorni mešalni ventil, ki je bolj ali maj odprt. Glede na položaj mešalnega ventila priteka do radiatorjev toplejša ali hladnejša voda tako dolgo, da dosežemo želeno temperaturo v prostoru. Slaba stran se pokaže predvsem takrat, ko v primeru povečanega vpliva sonca ali drugih notranjih virov toplote, pride do podhladitve sosednjih prostorov. Temperatura ogrevne vode se zniža, če temperatura v prostoru s tipalom naraste. Takega načina regulacije ne smemo uporabiti pri talnem ogrevanju zaradi njegove velike vztrajnosti.

Velikost prihrankov energije z vgradnjo kvalitetne regulacijske naprave znaša glede na neregulirane ali pa ročno regulirane ogrevalne sisteme različno od vrste regulacije. Pri izbiri primernega načina regulacije, se je primerno posvetovati s strokovnjakom. Ta vam bo, glede na vaše želje vašo hišo in način ogrevanja v njej izbral primerne elemente, ki bodo povezani v regulacijski sistem in bodo zagotavljali primerne bivalne pogoje ter prihranke pri energiji. Še tako moderna regulacijska naprava ne pomeni nič, če ni pravilno projektirana, nastavljena, vzdrževana in upravljana. Zato **še nasvet**: pazljivo in s potrpljenjem preberite navodila in se posvetujte s strokovnjakom. Ne kupujte naprav po nasvetih trgovcev ter naprav, lepih na pogled, z veliko elektronike, ki je ne potrebujete.

Za lažjo odločitev smo vam na voljo energetski svetovalci, ki vam z brezplačnimi strokovnimi nasveti svetujemo o učinkoviti rabi energije v vašem domu

IVAN KENDA

O problematiki hidrantnega omrežja v občini Moravče

Brezhibno delovanje hidrantnega omrežja je temeljni pogoj za uspešno gašenje požarov, še posebno v naseljih, kjer ni druge požarne vode. In večina naselij v občini Moravče ima ta problem. Žal je treba ugotoviti, da je hidrantov premalo in da je večje število hidrantov neuporabnih, kar razumljivo povzroča zaskrbljenost in nejevoljo tistih krajanov, ki imajo poleg stanovanjskih in gospodarskih poslopij neurejene hidrante ali pa jih sploh ni.

Gasilska društva so, nekatera že večkrat, naredila posnetke stanj hidrantnega omrežja na svojem operativnem območju. Stanje je zelo različno celo na območju enega društva. Velik del hidrantov je še vedno podtalnih, so slabo vidni, zasuti, nekateri so preblizu stanovanjskih in gospodarskih poslopij (hidrant, ki je oddaljen 2 m od poslopja, je v primeru požara na tem poslopiju popolnoma neuporaben), nekateri so poškodovani, drugi so brez cevi ipd.

Predsedstvo in poveljstvo GZ Moravče sta problematiko hidrantnega omrežja že obravnavala, vendar še vedno ostaja odprto vprašanje, kdo v občini mora dejansko poskrbeti, da bi se hidrantno omrežje vzpostavilo v popolno funkcionalno stanje.

Po Zakonu o lokalni samoupravi (UL RS št. 72/1993 z več kasnejšimi dopolnili in spremembami) občina med drugimi nalogami »skrbi za požarno varnost in skrbi za reševalno pomoč« ter »ureja in vzdržuje vodovodne in energetske komunalne objekte« (21. člen), kar izvajajo lokalne javne službe, ki jih zagotavlja občina (61. člen). Hidrantno omrežje spada med aktivno požarno zaščito, saj omogoča prvo gasilsko pomoč, kot tehnično

izvedbeni objekt pa so hidranti sestavni del vodovodnega omrežja. V skrbi za požarno varnost občina ustanovi gasilsko službo kot obvezno lokalno javno službo. Občina Moravče je v ta namen sklenila Pogodbo o opravljanju lokalne gasilske javne službe z Gasilsko zvezo Moravče, ki se z aneksom podaljšuje vsako leto (v nadaljevanju: Pogodba). Opravljanje gasilske dejavnosti pa temelji na zakonu o gasilstvu (UL RS št. 71/1993) in na izvedbenem aktu – na pravilih gasilske službe (34. člen zakona). Točka 6.1. pravil določa, da gasilske organizacije za boljše preventivno dejavnost izvajajo preventivne naloge, med drugim preventivne preglede v stanovanjskih, gospodarskih in drugih objektih, in sodelujejo pri izdelavi ocene požarne ogroženosti in pri sprejemanju in uresničevanju načrtov požarne varnosti, predlagajo preventivne, organizacijske, tehnične in druge ukrepe. To so naloge in pristojnosti gasilskih organizacij. Vrnimo se sedaj k hidrantnemu omrežju. Naloga GZ Moravče je, da v skladu s Pogodbo spremlja stanje hidrantnega omrežja v občini, ki je sestavni del operativnih načrtov posameznih društev, Občino opozarja na pomanjkljivosti in v okviru ocene požarne ogroženosti določi mesta, kjer bi bilo potrebno postaviti nove dodatne hidrante.

Občina Moravče ima pogodbo z javnim komunalnim podjetjem Prodnik d.o.o. iz Domžal za vzdrževanje vodovodnega omrežja, katerega sestavni del je tudi hidrantno omrežje. To podjetje se sicer nahaja pod imenom Komunalno stanovanjsko podjetje Domžale p.o. tudi v Seznamu pooblaščenih izvajalcev za

preizkušanje hidrantnih omrežij (Uradni list RS, št. 9/1999) in istočasno razpolaga z vso tehnično dokumentacijo, saj je bil glavni izvajalec gradnje vodovodnega omrežja na moravškem. Zato je edina prava pot, da se postopoma uredi hidrantno omrežje v občini Moravče, naslednja:

- **Podjetje Prodnik** naj kot pooblaščen izvajalec za preizkušanje hidrantnega omrežja v skladu s Pravilnikom o preizkušanju hidrantnih omrežij (UL RS št. 22/1995) pregleda in preizkusi hidrante in pripravi poročilo, kot to zahteva omenjeni Pravilnik. GZ Moravče niti njena društva nimajo pooblastil in ne predpisane opreme za preizkušanje hidrantnega omrežja. Najbolj racionalno pa bi bilo, da bi pri tehničnem pregledu s strani podjetja Prodnik sodelovali tudi gasilci in bi tako istočasno nastalo tehnično poročilo in gasilska ocena funkcionalnosti hidrantov.
- **Podjetje Prodnik** bo lahko na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti sestavilo pregled potrebnih finančnih sredstev za njihovo odpravo.
- **Posamezna gasilska društva** morajo Občino seznaniti z natančnim posnetkom hidrantov v tistih delih vodovodnega omrežja, ki jih ni gradilo Stanovanjsko-komunalno podjetje Domžale (zanje skrbijo gradbeni odbori), da bi podjetje Prodnik v skladu s Pravilnikom pregledalo in preizkusilo tudi te hidrante.
- **GZ Moravče** bo z vidika gasilskih potreb pripravila tudi predlog

novih hidrantov, vendar bo tudi pri sestavi tega predloga morale sodelovati podjetje Prodnik. Na podlagi tehničnega poročila in gasilskega poročila ter predloga novih hidrantov, bo GZ Moravče predlagala vrstni red odpravljanja pomanjkljivosti in gradnje novih hidrantov v skladu z oceno požarne ogroženosti.

- **Občina Moravče** naj na podlagi teh predlogov predvidi v proračunu dodatna finančna sredstva za popolno usposobitev in dograditev hidrantnega omrežja. Ker vseh potrebnih sredstev najbrž ne bo mogoče zagotoviti v enem letu, naj se pripravi predlog postopnega reševanja.

Del odgovornosti za stanje hidrantnega omrežja kot sestavnega dela sistema za varstvo pred požarom pa seveda nosimo občani: "Lastnik ali uporabnik stanovanjskih, poslovnih in industrijskih objektov je odgovoren za varstvo pred požarom (1. odstavek 26. člena Zakona o varstvu pred požarom - U.I. RS, št. 71/1993)." Občani, ki imajo hidrante ob stanovanjskih in gospodarskih poslopih ali kjer koli v naselju, naj poskrbijo, da bodo ti dobro označeni, očiščeni, da bo dostop do njih stalno prost, da bodo vsi prenosni deli vključno s cevmi vzdrževani in stalno dostopni. Ob urejanju hidrantnega omrežja pa lastniki ne bi smeli zanemariti svojih vodnjakov, ki so med drugim v najbolj kritičnih situacijah zelo pomembni viri požarne vode.

B. BRVAR

Odjuga je napravila veliko škode na cestah v občini Moravče

Nenadna odjuga, ki je sledila dolgotrajnim nizkim temperaturam, je na cestah v občini Moravče naredila veliko škode, predvsem na cestah, ki imajo vgrajeno tanko plast tampona, oziroma sploh nikoli niso bile pravilno zgrajene.

Tako smo bili priče obsežnim poškodbam na cestah v KS Velika vas in Dešen. Občina Moravče je prevzela zatečeno stanje, kakršno je bilo na objektih komunalne infrastrukture. Kljub velikemu številu že rekonstruiranih cest, imamo še vedno kar precej kilometrov cest, ki jih bo potrebno takorekoč na novo zgraditi, saj ni urejen spodnji stroj cest, neurejeno je odvodnjavanje, v končni fazi pa bo potrebno te ceste tudi asfaltirati. Tako je na območju KS Velika vas in Dešen kar preko 26 km, predvsem makadamskih cest, ki predstavljajo kar resen problem vzdrževalcem prav zaradi tega, ker ceste v preteklosti niso bile grajene v skladu z gradbenimi normativi.

Občina Moravče je takoj obvestila vzdrževalca cest o potrebnih nujni sanaciji stanja, ki se je pojavilo na cestah. Žal zaradi izjemnih poškodb in mehkega terena takojšnje popravilo cest ni bilo povsem uspešno in bo s sanacijo stanja potrebno nadaljevati v spomladanskih mesecih.

Priče smo tudi »cvetenju« nekaterih starejših asfaltnih cest. Vzdrževalce cest tako v letošnji spomladi čaka veliko dela. Žal ugotovljamo, da je vzrok za poškodbe tudi mnogokrat neurejeno odvodnjavanje. Priče smo tudi zasipanju bankin, jaškov, odtekanju vode in fekalij z zasebnih dvorišč na ceste ali v obcestne kanale, kar ima za posledico poškodbe na cestah in objektih v cestnem telesu. Upamo, da bo načrtovani sprejem Odloka o cestah v občini Moravče natančno opredelil tako obveznosti upravljalca cest kot tudi lastnikov zemljišč ob njih.

MILAN BRODAR

IMP Promont – novi lastnik objekta Rašice v Moravčah

Mnogi občani so se minule dni spraševali, kaj se dogaja pri objektu Rašice na Šlandrovi ulici v Moravčah. Delavci so odstranjevali ograjo, sekali drevje pred objektom in v naslednjih dneh odkopavali teren okoli bivšega obrata Rašica. Mnogi so z žalostjo v srcu gledali, kako izginja v pozabo obrat, ki je v preteklosti nudil skromen, toda zanesljiv kos kruha blizu sto zaposlenim šiviljam, krojačem, likaricam in delavkam podobnih poklicev tekstilnega obrata Rašica v Moravčah. Motome žage in gradbeni stroji so dokončno pokopali upe delavk, ki so še na delovnem seznamu Rašice v Gameljnah, da bodo morda še kdaj sedle za stroje sodobnega obrata v Moravčah. Predstavniki podjetja IMP Promont Ljubljana, ki je kupilo proizvodno halo Rašice v Moravčah, nam je povedal, da se pripravljajo površine za skladiščenje raznega materiala, ki ga potrebujejo za opravljanje svoje dejavnosti. IMP Promont opravlja predvsem instalacijska dela ogrevalnih in vodovodnih napeljav. Manjše predelave se izvajajo tudi v samem objektu, ki bo prav tako služil za skladiščenje materiala in opreme. Kakršnekoli večje proizvodnje novi lastnik v objektu Rašice ne bo opravljal, kar pa pomeni, da žal ne bo novih delovnih mest. Načrtuje se sicer center za vzgojo novih varilskih kadrov, vendar časovno oživitve tega centra še ni opredeljena. Tudi v občini Moravče smo tako lahko priče dogajanju, ki je v današnjem času vse preveč značilno za našo mlado državo Slovenijo, ko podjetja z nekoč zvenečim imenom propadajo in se prodajajo tovare, ki so bile zgrajene tako z odrekanjem delavcev, kot tudi s sodelovanjem lokalnih skupnosti. Žal je tudi to del našega vsakdana, kot bo morda solza katere izmed delavk Rašice v Moravčah. Sprašujem se, koliko sredstev od grenke kupnine bo prejela katera izmed delavk Rašice.

MILAN BRODAR

Iz dela Kmetijske svetovalne službe Moravče

Pri kmetovalcih, ki so izrazili željo in so pripravljeni sodelovati na področju prehrane krav – predvsem molznic, je bilo v mesecu decembru in januarju odvzetih na treh kmetijah 7 vzorcev krme (5 vzorcev sena in 2 vzorca koruzne silaže) za kemično analizo na vsebnost hranilnih snovi in nekaterih elementov (Ca, P, Mg, K, Na). Na podlagi rezultatov analize in predvidenih količin zaužite osnovne krme (seno, silaža) se v obrok vključijo ustrezni dodatki (rudninsko mineralne mešanice, živinska sol, žita, koruza, različne vrste tropin, pesni rezanci, tovarniško pripravljene mešanice...). Izbalansiran in usklajen krmni obrok s potrebami in proizvodnimi sposobnostmi posameznih živali je osnova ekonomične proizvodnje mleka in dobrega zdravstvenega stanja živali. Najpomembnejša pa je kvalitetna osnovna voluminozna krma, ki jo pridelamo na kmetiji.

J. OCEPEK

Vabimo vse kmete na strokovna predavanja s področja kmetijstva, ki bodo po naslednjem razporedu:

ČETRTEK, 3. marec 2000, ob 9.30 uri v avli Kulturnega doma v Moravčah:

Animacija in predstavitev projekta oživitve travniških sadovnjakov in sadnih vrtov v Sloveniji - Jani GAČNIK, u.d.i., Kmetijski zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto in Franc KOTAR, u.d.i., zasebni svetovalec za sadjarstvo in na kmetiji Jože KUNAVAR, Sp. Tuštanj 22:

Demonstracija in prikazi oživitvenih, vzgojnih in normalnih rezi sadnega drevja v travniških nasadih in zasnov novih nasadov, prikazi precepljanja neustreznih sort in divjakov, predstavitev celoletne oskrbe travniških sadovnjakov. Demonstracijo, praktične prikaze in predstavitve bosta izvajala: Jani GAČNIK, u.d.i. in Franc KOTAR, u.d.i.

PETEK, 10. MARCA 2000, ob 9.30 uri v avli Kulturnega doma v Moravčah:

Tehnologija pridelave koruze in predstavitev rezultatov pokusov koruze v letu 1999 - Irena BANTAN, univ. dipl. inž., Kmetijski zavod Ljubljana

Predstavitev hibridov semenarske hiše KWS - dr. Teo ZOR, univ. dipl. inž.

Predstavitev hibridov semenarske hiše PIONEER - Darko KEREK, univ. dipl. inž.

Vabimo vse kmete in tudi ostale krajane, ki jih določena področja zanimajo, da se predavanj, demonstracij, predstavitev in praktičnih prikazov udeležijo.

Utrinek s strokovne ekskurzije ob zaključku SEMINARJA O EKOLOŠKEM KMETOVANJU v preteklem letu.

Ogled kompostiranja na kmetiji TURINEK v Jareninskem dolu

Vabimo vse kmete na kmetijska strokovna predavanja s področja ekološkega kmetovanja, ki bodo v prostorih Kulturnega doma v Moravčah.

ČETRTEK, 16. MAREC 2000, ob 9.30 uri:

9.30-10.30 ure: **Oživitev kmečkih vrtov na ekološki način vrtnarjenja - Ana OGORELEC, u.d.i., Kmetijski zavod Ljubljana**

10.30-11.30 ure: **Predstavitev naprav za dosuševanje sena, sušenje sadja in zelenjave - g. MEDEN, u.d.i., Termodynamik Škofja Loka**

11.30-11.45 ure: odmor

11.45-12.45 ure: **Mehansko uničevanje plevelov v poljščinah pri ekološki pridelavi - ga. Irena BANTAN, u.d.i., Kmetijski zavod Ljubljana**

12.45-13.30 ure: **Predstavitev strojev in orodij za mehansko zatiranje plevelov (česala, okopalniki, ...) - g. MATIČIČ, u.d.i., Evro&Land, Slovenja vas, Ptuj**

PETEK 17. MAREC 2000, ob 9.30 uri:

9.30-11.30 ure: **Tehnologija pridelave žit, koruze, krompirja in zelenjave v ekološkem kmetijstvu - dr. Martina BAVEC, u.d.i., Kmetijski zavod Maribor**

11.30-11.45 ure: odmor

11.45-13.00 ure: **Praktične izkušnje pri pridelavi zelenjadnic na svoji ekološki kmetiji - ga. Milka KOREN, kmetica na ekološki kmetiji**

13.00-13.45 ure: **Nadzor in spremljanje na ekološki kmetiji, najpogostejše napake in odpravljanje le teh, določanje statusa kmetije in izdaja potrdil za ekološko kmetijo - ga. Polona REPIČ, inž. kmet., Kmetijski zavod Maribor**

Vse člane Združenja in ostale kmete vabimo, da se predavanj zanesljivo udeležijo in si tako pridobijo tovrstna znanja za uspešno ekološko kmetovanje na svojih kmetijah.

PRODNIK

JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, PRODNIK d.o.o.

ODVOZ KOSOVNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o. bo opravilo spomladanski odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev v občini Moravče 28.3.2000 in 30.3.2000.

Akcija je namenjena odstranjevanju kosovnih odpadkov iz gospodinjstev, ki morajo biti **na dan rednega odvoza do 5. ure zjutraj postavljeni poleg zabojnika.**

Med kosovne odpadke ne sodijo nevarni odpadki kot so: embalaže od škropiv, olj, barv, lakov in podobno. Tovrstne odpadke odstranjujemo v posebni akciji odvoza nevarnih odpadkov in sodov. Med kosovne odpadke ne sodijo deli avtomobilov in akumulatorji ter zavržen gradbeni material, ostanki od drevja in živih mej.

Stranke naprošamo, da z razumevanjem navodila upoštevajo in nam v obojestransko korist in zadovoljstvo omogočijo dobro opraviti delo.

Dogodki v občini Moravče v januarju 2000

03.jan.: Lažja prometna nesreča

Občanka iz Moravč je po telefonu poklicala PP Domžale in povedala, da se je v Moravčah na Vegovi ulici zgodila prometna nesreča z materialno škodo brez telesnih poškodb. Policisti so ugotovili, da je do nesreče prišlo zaradi nepravilnega vključevanja v promet. Zoper povzročitelja sledi predlog sodniku za prekrške.

08.jan.: Lažja prometna nesreča

Policisti PP Domžale so bili po telefonu obveščeni, da je na regionalni cesti Želodnik-Moravče izven naselja Krtina prišlo do prometne nesreče z materialno škodo. Policisti so ugotovili, da je do prometne nesreče prišlo zaradi vožnje na prekratki varnostni razdalji. Povzročitelj nesreče se bo srečal s sodnikom za prekrške.

11.jan.: Obvestilo občanke iz Moravč

Občanka iz okolice Moravč je po telefonu poklicala na PP Domžale, da je ob regionalni cesti Moravče-Peče, kilometer pred odcepom za Peče, ob cesti že več dni parkirano vozilo Zastava 750. Policisti so ugotovili, kdo je lastnik in ga opozorili, da mora vozilo odstraniti.

14.jan.: Vlom v Kamnolomu Zapodje

Zaposleni Kamnoloma v Zapodju so po telefonu obvestili PP Domžale, da je bilo preko noči vlomljeno v skladišče nafte. Do sedaj še neznan storilec je izvršil tatvino 200 litrov nafte. Policisti še zbirajo obvestila o storilcu.

17.jan.: Rop banke v Moravčah

Policisti so bili telefonsko obveščeni, da je prišlo do ropa na banki v Moravčah. Policisti so na kraju ugotovili, da sta rop izvršila dva zamaskirana mlajša moška, ki sta nato peš pobegnila s kraja dogodka. Roparja sta odnesla okoli 8.000.000 SIT. Policisti z zbiranjem obvestil nadaljujejo.

29.jan.: Vlom na bencinski servis Petrol Moravče

Ob 03.31 uri se je sprožila alarmna naprava na bencinskem servisu Petrol Moravče. Policisti so na kraju ugotovili, da je neznan storilec ob navedenem času vlomil v servis Petrola in izvršil tatvino cigaret in več prenosnih mobilnih telefonov. Za storilcem policisti še poizvedujejo.

URNIK POLICIJSKE PISARNE V MORAVČAH

PONEDELJEK od 16. do 18.ure

PETEK od 8. do 10.ure

zadnja NEDELJA v mesecu od 8. do 10.ure

Policijska pisarna v Moravčah deluje že od leta 1996. Najprej je delovala poskusno, sedaj je njeno delovanje urejeno tudi v ustreznih aktih pristojnega ministrstva. Namen ustanovitve policijske pisarne je bil, da bi našim občanom prihranili pot v Domžale v zvezi s prijavo neinterventnih zadev. Dežurni policist sprejema predvsem različne prijave, opravi razgovore v zvezi s kaznivimi dejanji, svetuje občanom, seveda pa po potrebi deluje tudi represivno v okviru svojih pristojnosti. V nujnih primerih, ko je potrebna takojšnja intervencija, se občani obračajte na Policijsko postajo v Domžalah.

S. V.

Zdravstveni dom Moravče

V zdravstvenem domu Moravče smo v zadnjem času lahko opazili, da je prišlo do nekaj kadrovskih sprememb.

Otroški zdravnik dr. Tomaž Klinar se nam je v intervjuju že predstavil. Nadomestil je dr. Ireno Klemenčič, ki bo svojo poklicno pot obogatila še s specialističnim izobraževanjem. Sestra Cveta je nadomestila sestro Brigito, ki je odšla na porodniški dopust. Prav tako se je spremenil tudi delovni urnik v otroški ambulanti:

PONEDELJEK: popoldan od 13.00 do 19.00 ure

TOREK: popoldan v Lukovici

od 13.00 do 15.30 ure - posvetovalnica

od 15.30 do 19.00 ure - ambulanta za obolele

SREDA: popoldan v Moravčah

od 11.00 do 13.30 ure - posvetovalnica

od 13.30 do 17.00 ure - ambulanta za obolele

ČETRTEK: dopoldan v Lukovici

od 7.00 do 13.00 ure

PETEK: dopoldan v Moravčah

od 7.00 do 8.00 ure

- ambulanta za obolele

od 8.00 do 11.00 ure

- sistematski pregledi

od 11.00 do 13.00 ure

- ambulanta za obolele

V splošni ambulanti dela dr. Dežman, ki je zaradi opravljanja specializacije občasno odsoten in dela dvakrat v tednu, seveda Ostale dneve ga zamenja drug zdravnik.

Sestro Marijo, ki je trenutno na bolniškem staležu pa začasno nadomešča sestra Lidija. **Delovni urnik je nespremenjen:**

PONEDELJEK: popoldan od 13.00 do 19.00 ure

TOREK: dopoldan od 7.00 do 13.00 ure

SREDA: dopoldan od 7.00 do 13.00 ure

ČETRTEK: popoldan od 13.00 do 19.00 ure

PETEK: dopoldan od 7.00 do 13.00 ure

V laboratoriju dela ga. Mirjam:

PONEDELJEK: popoldan

TOREK: od 10.00 do 13.00 ure

SREDA: dopoldan in popoldan

PETEK: dopoldan

Na področju zobozdravstva dr. Serianza po odhodu v pokoj vse dni v tednu razen petka, nadomeščajo zobozdravniki iz Domžal, predvidoma do meseca septembra, ko upamo, bomo dobili ponovno "svojega" zobozdravnika. Kot asistenka dela sestra Marija.

V ordinaciji otroške zobozdravnice dr. Geričeve pa dela kot asistenka sestra Marinka.

V patronažni dejavnosti delata sestra Kristina in sestra Martina, ki ju v dopoldanskem času od 7.00 do 8.00 ure najlažje dobimo za morebitna vprašanja, nasvete, sporočila, kajti njuno delo se potem nadaljuje na terenu, ob sredah pa tudi v posvetovalnici v otroški ambulanti.

TELEFONSKE ŠTEVILKE:

Zobna otroška ambulanta: 732-750

Zobna ordinacija za odrasle: 731-150

Otroška ambulanta: 731-008

Splošna ambulanta: 731-008

Patronažna služba: 731-008.

**V MESECU MARCU NE POZABITE
ODDATI DAVČNIH NAPOVEDI!**

GORJUP

Z računalnikom v svet

Zakorakali smo v novo tisočletje in vsak dan nam prinaša nove izzive, spoznanja. Tako je tudi v svetu računalnikov, ki nas preseneča s svojo neomajnostjo. Z njim se srečujemo v vsakodnevnem življenju skoraj na vsakem koraku in tako imajo tudi učenci naše šole zelo veliko veselja do računalnika. Učiteljici računalništva, Andreja Vavpetič in Inge Ivartnik, se lahko pohvalita z velikim številom učencev, ki obiskujejo krožek računalništva. Z nič manj veselja pa učenci uporabljajo računalnik pri pouku.

Prve korake v računalništvo otroci naredijo že v vrtcu, nadaljujejo pa enkrat tedensko v mali šoli. Zadnji dve leti se veliko uporablja računalnik pri pouku na razredni stopnji. Učencem so namenjeni zelo prijetni programi za pouk slovenskega jezika, matematike, SND in likovne vzgoje. Učiteljica računalništva v dogovoru z razrednikom pripravi ustrezno snov na računalniku. Na predmetni stopnji se računalništvo vpleta v pouk s projektom Petra (sklop programov za slovenski jezik, tehniko, osnove računalništva). Prav vsak predmet ima program, ki ga lahko vplete v pouk.

Zelo dejaven je računalniški krožek, ki ga obiskuje preko sto učencev. Uresničujemo program, ki so ga pripravile mentorice ob začetku šolskega leta.

V **1. in 2. razredu** se učenci seznanijo z miško, osnovami računalništva in programom Slikar. Učenci **3. in 4. razreda** spoznavajo Word in utrjujejo znanje v programu Slikar. V **5. in 6. razredu** nadaljujejo z delom v Wordu, začenejo z delom v programu Carel DRAW, določene teme spoznavajo tudi v programu Power point. **6., 7. in 8. razredi** letos veliko ur namenijo spoznavanju in uporabi Interneta. 6. razred je pripravil seminarsko nalogo prek Interneta, kar je uspelo celo nekaterim posameznikom. Sedmo in osmošolci utrjujejo in izpopolnjujejo znanje v programu Corel Draw. Veliko časa pa posvetijo uporabi Interneta.

Kot vidimo je računalnik res tesno povezan s poukom, ki poteka v računalniški učilnici ali pa v nekaterih učilnicah opremljenih z njim. Poleg mentoric računalništva, Andreje in Inge, se s poučevanjem računalništva spoprijemajo še učiteljice: Danica Jančar, Terezija Juvan, Ivica Rus in Nika Cerar. Na šoli potekajo seminarji za učitelje, kjer se seznanijo z novostmi na tem področju. Nekateri se seminarjev udeležujejo še individualno na zunanjih inštitucijah. Opozoriti velja na 3 naloge, ki so si jih računalnikarji zadali še poleg vsega dela.

1. Prijavili so se na razpis projekta MOJA SLOVENIJA, ki ga razpisuje Pedagoška fakulteta iz Maribora. Mladi bodo predstavili Moravčice na Internetu.
2. Želijo si izdelati spletno stran naše šole na Internetu.
3. Letos bodo mladi računalnikarji sami oblikovali in snovali šolski časopis Vegov rod.

Učenci naše šole radi pokažejo pridobljeno znanje na tekmovanjih. Letos so tekmovali na dveh področjih:

- Word for Windows (urejanje besedil). Najprej so se pomerili na šolskem tekmovanju. Najuspešnejša, Anže Vavpetič iz 6.a in Gorazd Rebolj iz 8.c, sta se udeležila regijskega tekmovanja na Rodici. Anže je dosegel šesto mesto in Gorazd četrto.

- Carel DRAW (oblikovanje vizualnih sporočil). Gorazd Rebolj se je 20. januarja udeležil regijskega tekmovanja v Mengšu, kjer je osvojil prvo mesto in se neposredno uvrstil na državno tekmovanje, ki je bilo 4. februarja na OŠ Božidarja Jakca v Ljubljani, kjer je osvojil 7. mesto.

Gorazd Rebolj z mentorico Andrejo in del njegove naloge z državnega tekmovanja, s katero je osvojil 7. mesto

Gorazdu, Anžetu in njuni mentorici Andreji Vavpetič velja čestitati za ta velik uspeh!

Veselimo se uspeha naših učencev, veselimo se znanja, ki ga tako vneto pridobivajo pri pouku in računalniškem krožku. Krona vsega veselja pa bo nova računalniška učilnica v prizidku šole, ki bo učencem omogočila še boljše pogoje za delo.

BARBARA FALE

Osmošolci, izberite pravi poklic!

Zadnji februarjski in prvi marčevski dnevi so za osmošolce po vsej Sloveniji polni vprašanj, dvomov in ugibanj, kateri poklic je pravi. Kaj si želim postati? Bom zmožel ta poklic opravljati vso svojo delovno dobo? Ali poklic, za katerega se odločam, dovolj dobro poznam? Sem dovolj seznanjen z načinom šolanja, možnostmi zaposlitve..... Odločitev zagotovo ni lahka, a posledice napačnega izbora so lahko za marsikoga splet travm, ki jim ne bo zlahka kos. Priložnosti za spoznavanje poklicev in poklicnega svetovanja je bilo veliko, če ste le ob pravem času znali nameniti dovolj pozornosti tudi tej življenjski odločitvi.

V uredništvu smo prejeli dva zelo obsežna prispevka o šolah in šolanju. V celoti ju ne moremo objaviti, zato sem za vse tiste, ki se pet minut pred dvanajsto še odločate o nadaljnjem šolanju, pripravila kratka povzetka.

UREDNIKA

Srednja šola Domžale

Srednja šola Domžale ima 90-letno tradicijo. V njej se dijaki izobražujejo za poklice v usnjarstvu, trgovini in strojništvu ter poklice, ki so zaposljivi v obrti in podjetjih. Ker se naša industrija po osamosvojitvi Slovenije še ni opomogla, je zanimanje za te poklice upadlo in vpis se je znatno zmanjšal za smeri usnjarstva in strojništva. V zadnjem letu se je pokazala s strani delodajalcev potreba po zaposlitvi delavcev tudi v teh strokah. V vseh smereh je možnost izobraževanja na naslednje načine: nižje poklicno, šolsko poklicno, poklicno-tehniško (3+2), dualno poklicno in programi za odrasle. Po končanem šolanju se naši dijaki vključujejo v poklicno delo, nadaljujejo izobraževanje na višjih ali visokih strokovnih šolah ali pa opravijo abiturientski tečaj in maturo ter nadaljujejo študij na fakultetah.

Od sredine februarja do maja bo potekal projekt Odprte šole na SŠ Domžale v popoldanskem času med tednom in ob sobotah dopoldan. Vključijo se lahko starši, dijaki in vsi zainteresirani iz okoliša šole v računalniške tečaje Interneta in Projektnega vodenja z računalnikom, v tehnike likovnega ustvarjanja, nove metode učenja in veščine urejanja šolskega glasila.

Šola ponuja dovolj možnosti in ima to prednost, da je v naši

Kratke šolske vesti

Na plesišču

5. februarja je bil v Domžalah plesni turnir standardnih in latinsko-ameriških plesov. Turnirja se je s svojim soplesalcem udeležila tudi učenka 4. razreda Jasmina Vesel. Zasedla sta 4. mesto med enajstimi pari pionirjev. Želimo jima še veliko uspešnih plesnih korakov na plesišču.

Naravoslovni dan

V četrtek, 13. januarja, smo imeli peti razredi naravoslovni dan v Arboretumu Volčji potok. Tja smo se peljali z avtobusom, da bi spoznali veliko novih rastlin, dreves, grmičevja, ... Ko smo prispeli v Arboretum, so vsakemu razredu določili vodičko, ki nas je popeljala po parku in nam predstavljala rastline. Vsak učenec je dobil svoj učni list, na katerem so bile napisane rastline in nekaj vprašanj, na katera smo kasneje odgovorili. Ko smo prišli

Po napornem in prijetnem učenju se je petošolcem počitek ob malici v topli sobi še kako prilregel.

do iskane rastline, ki je bila označena na učnem listu, smo se ustavili in vodička nam je povedala kaj o tej rastlini. Spoznali smo tudi angleški in francoski park. Angleški park je podoben naravnemu okolju. V tem parku so na redko posejana drevesa in grmičevja, v sencih dreves so postavljene klopi. Francoski park obdajajo mnoga prelepa drevesa, rože, grmovja, kipci in vodometi. Značilnost tega parka je tudi ta, da je simetričen.

Nama je bilo v Arboretumu všeč in upava, da prideva še kdaj. **KATJA RIBIČ in ANITA CERAR, foto: VANDA URBANIJA**

neposredni bližini, odločitev pa je vašal! Za več informacij povprašajte pri šolski svetovalni službi.

Srednja gradbena šola Maribor - Smer dimnikar

Srečati dimnikarja na cesti prinaša srečo, če se primemo za gumb, vendar imamo za to zelo malo možnosti, saj je dimnikarjev v Sloveniji le za vzorec. V tej dejavnosti je zaposlenih 280 oseb, dejanske potrebe po zaposlitvi, pa bi zahtevale najmanj 450 dimnikarjev, kar pomeni vsaj 15 na novo vpisanih dijakov vsako leto. Morda ste ob teh vrsticah pomislili na obraz črn od saj, umazanijo..., a se je z razvojem tehnike in tehnologije tudi ta poklic »očistil«. Ponuja vam gotovo možnost zaposlitve, soliden dohodek in primeren ugled v družbi. Poklic je naporen zato se za 12 mesecev dela prizna 16 mesecev delavne dobe (benecifirana delavna doba). V času šolanja imate možnost nastanitve v dijaškem domu in opravljanja učne prakse v domačem okolju.

Bo kdo izmed letošnjih moravških osmošolcev postal prvi dimnikar v občini Moravče? Časa za odločitev je še zelo malo!

Osmošolci in starši ne pozabite oddati prijavnice za vpis v srednjo šola do 3.2.2000.

Tekmovanje v namiznem tenisu

Tekmovanje je potekalo v telovadnici TVD Partizan v Mengšu. **Vekipnem delu** tekmovanja v kategoriji 5. in 6. razred sta našo šolo zastopala učenca Nimet Đeladini in Anita Urbanija ter osvojila bronasto kolajno. Zmagala je ekipa OŠ Mengeš. V kategoriji 7. in 8. razred sta našo šolo zastopala Rok Grabnar in Nives Mrčun ter dosegla bronasto kolajno. Tudi v tej kategoriji je zmagala ekipa OŠ Mengeš.

Tekmovanje posameznikov v kategoriji 5. in 6. razreda je Nimet Đeladini dosegel 5. mesto. V kategoriji 7. in 8. razreda je Rok Grabnar dosegel 3. mesto, Simon Vozel in Evzal Đeladini pa sta zasedla 5.-8. mesto. Zmagala sta igralca Mengša, ki sta tudi klubska igralca.

Mentor namiznega tenisa, Marko Osolnik, je zelo zadovoljen z rezultati, saj je v tako močni konkurenci to zelo dober uspeh.

BARBARA FALE

Geologi v jami Mačkovec

V soboto, 22.1.2000, smo se mladi geologi odpeljali proti lhanu, da bi si ogledali jamo kraškega nastanka. Skupaj z jamarjem Božom in mentorico Majo Gerčar nas je bilo sedem. Vhod v jamo je zelo ozek kot tudi jama sama. Temperatura zraka v njej je med 8 in 9 stopinjami. V njej je poleg kapnikov še zanimiv živalski svet. Po napornem spustu in ogledu smo se podali spoznavati še brezno, kar nas je dodatno utrudilo in smo se domov vračali bolj tiho s polnimi glavami zanimivih vtisov in novih znanj.

NIVES MRČUN, foto: MAJA GERČAR

Osnovna šola Jurija Vege Moravče

KOLEDAR DEJAVNOSTI IN PRIREDITEV V MARCU 2000

V začetku meseca bo regijsko tekmovanje - Festival Turizmu pomaga lastna glava

7.3. predavanje za starše in učence 6. in 7. razreda ;
Mirjana Golič: Kako se odločiti za poklic

8.3. šolsko tekmovanje iz nemškega jezika

9.3. šolsko tekmovanje iz angleškega jezika

9.3. skupne govorilne ure

12.3. prireditev Po nagelj na Limbarsko goro, na kateri sodelujejo predšolski otroci

do 15.3. šolsko tekmovanje iz fizike

16.3. šolsko tekmovanje iz matematike za bronasto Vegovo priznanje

18.3. državno tekmovanje iz slovenskega jezika za srebrno in zlato Cankarjevo priznanje

23.3. kviz: Kaj veš o Juriju Vegi?

30.3. druga ocenjevalna konferenca

V primeru objektivnih okoliščin si šola pridržuje pravico do spremembe koledarja napovedanih prireditvev in dejavnosti.

Kultura je tudi druženje

V Moravčah je bila v petek, 4. februarja, proslava v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Zdravljico je zapel Moški pevski zbor KD Tine Kos pod vodstvom Mira Capudra.

O prazniku je spregovoril župan Matjaž Kočar. Poudaril je, da je kulturni praznik simbol naroda, ki čuti svojo nacionalno bit. V vseh obdobjih vladanja tujcev nad Slovenci je kultura ohranjala vse značilnosti naroda. France Prešeren ponazarja vse te elemente in s svojim odnosom do družbe in ljudi pooseblja odnos do sveta. Njegova misel je tudi vodilo za jutrišnji dan. Slovenski duh se ni upognil v preteklosti in želimo si, da se tudi v prihodnosti ne bo, ko bomo v Evropski skupnosti. Kulturni praznik je pomnik in opomnik za narod, zlitje narodove energije in vseh ustvarjalcev. Tudi v Moravčah ohranjamo kulturno dediščino. Kultura je tudi druženje, ki ga v mestih več ne poznajo, na podeželju pa je še živo.

Ta zadnja misel zagotovo velja še posebej za Mešani pevski zbor DU Moravče, ki je pod vodstvom Alojzija Štefana zapel pesmi Po jezeru in Slavec. Niso pomembni samo visoki umetniški dosežki, ampak tudi odnosi, ki se ob prepevanju spletajo v venček nepozabnih doživetij, bogatijo jesen življenja in starejšim omogočajo sodelovanje v kulturnem življenju kraja. Tudi Moški pevski zbor KD Tine Kos s svojim zborovodjem, ki se je že izkazal tudi kot uspešen priložnostni skladatelj, že kar precej let združuje

svoje glasove ob različnih praznikih in drugih priložnostih. V recitalu, ki so ga pripravili učenci OŠ Jurija Vege z mentorico Duško Lalič, smo slišali Prešernove pesmi in nekaj spominov Ernestine Jelovšek na očeta. Je bila kriva revščina, da se nikoli ni poročil z Ano Jelovšek? Kljub temu je vedno trdil, da noben poročen moški ni tako zvest svoji ženi, kot je on Ani. Ernestina se spominja tudi obiska pri umirajočem očetu, ki ji ni dovolil, da bi mu poljubila roko. Mislila je, da je hud nanjo, o smrti pa takrat še ni imela pojma. Tudi člani Godalnega orkestra GŠ Domžale, pod taktirko prof. Anastazije Sešek, spadajo med mlade kulturne ustvarjalce, ki se bodo morda nekoč po mnogih vajah in mnogih dvomih v svoje početje dokončno zapisali lepim melodijam svojih inštrumentov in ohranjanju kulturnega izročila prednikov.

Gost večera je bil še dramski igralec Polde Bibič. V vlogi Brdavsca in Krpana hkrati je s svojo postavo in mogočnim glasom gledalcem živo pričaral borbo dveh silakov in njun pogovor pred odločilnim spopadom. Krpan kot simbol ponosnega in iznajdljivega Slovenca, ki se ne ustraši bolje opremljenega in bahaškega tujca, je lahko zgled nam Slovincem tudi v sedanjem času. Program je z lepimi mislimi o kulturi prepletala in povezovala gospa Ivica Zupančič - Zorko.

Med drugim je dejala, da je odvisno od nas samih, kdaj, koliko in kaj bomo zaužili v obilni kulturni (ali potrošniški, op. pisca) ponudbi. Kultura je tudi vzgajanje in negovanje vrednot družbe. Lahko si samo želimo, da bi slovenski človek bolj segal po kulturni ponudbi, kot da se napaja s poceni nadaljevankami komercialnih programov. Priložnosti je dovolj, da tudi sami sodelujemo pri ustvarjanju kulture v kraju in ne samo pri kritiziranju dela drugih. Dovolj je tudi priložnosti, da naredimo korak v bolj kulturno obnašanje in v strpnejše medsebojne odnose, če že nimamo vsi umetniških talentov.

MILKA NOVAK

Kultura z veliko začetnico

V februarju Slovenci praznujemo svoj kulturni praznik. V naši občini je kultura zapisana z velikimi črkami, če sklepamo po mnogih kulturnih skupinah, ki se organizirano ali le priložnostno udeležujejo v kulturnem ustvarjanju. Tokrat smo Ivica, Branka in Bernarda za kratke pogovore, v katerih smo poskušali razkriti, kaj nam kulturniki pripravljajo za to leto, kakšne težave jih pestijo, kaj jih združuje pri nedobičkonosni amaterski kulturi in tudi kako dolgo tradicijo imajo, poprosili predsednike kulturnih društev in vodjo kulturnega doma. Vsem predsednikom se za prijazen odziv zahvaljujemo. Članom njihovih društev pa želimo veliko veselja pri plemenitem delu.

MILAN BRODAR

predsednik Kulturnega društva Tine Kos Moravče

KD Tine Kos Moravče deluje pod tem imenom od leta 1949, sicer pa njegovo delovanje sega v začetek tega stoletja. Vodenje društva sem prevzel od pok. Janeza Urbanije pred približno dvajsetimi leti in bil v letu 1997 ob usklajevanju aktov z novim zakonom o društvi ponovno izvoljen za predsednika društva. V letošnjem letu poleg običajnih nastopov v domačem kraju načrtujemo tudi gostovanje na Bledu. Delovanje društva poteka v že utečenih okvirih. Načrtujemo nove oblike delovanja našega društva, kar pa bo mogoče le ob novih, svežih močeh, ki se nam že pridružujejo. Delujeta dve sekciji: moški in dekljski pevski zbor. Tudi naše društvo se je soočalo v preteklosti s kriznimi obdobji, ki pa smo jih prebrodili, saj člani društva delujemo v ljubiteljski kulturi zaradi ljudi, ki nas radi poslušajo, in želje po kulturnem udejstvomjanju. Bralcem Novic iz Moravske doline želim sporočiti, da so vrata našega društva (Vegova 9) na široko odprta vsem, ki želijo svoj prosti čas

obogatiti z delom na kulturnem področju. Torej mladi ljubitelji glasbe, poezije in proze, vključite se v KD Tine Kos Moravče, ki vam bo ob pomoči Občine Moravče nudilo pogoje za kulturno delovanje in vas bo notranje bogatilo. Ponosen sem, da je KD Tine Kos s svojim delovanjem oralo ledino v Moravški dolini in je vse do danes ostalo eden od pomebnih stebrov ljubiteljske kulture v naši občini.

AMALIJA KLOPČIČ

pripravljalka kulturnih programov v KS Dešen

V KS Dešen nimamo kulturnega društva, a vsako leto organiziramo pohod maškar, obdaritev mater s cvetjem, kresovanje, miklavževanje, srečanje starejših krajanov in novoletno praznovanje na prostem. Ob državnih in občinskem prazniku izobešamo zastave. Za kulturni program z veseljem poskrbi Amalija Klopčič in ga pripravi skupaj z učenci osnovnih šol, pomoč ji nudimo tudi člani sveta KS. Krajanji so vseh prireditev zelo veseli, kar dokazujejo z množičnimi obiski. Želeli bi si jih še več, saj je druženja vedno

premalo. Posebej smo ponosni na našo mladež, ki je samoiniciativno začela pisati vaški časopis "Dešenske novice".

URŠKA ZORKO

pripravljalnica kulturnih programov v KS Velika vas
KS Velika vas nima registriranega svojega kulturnega društva. Organiziramo posamezne prireditve za materinski dan, srečanje starejših krajanov in prireditev za otroke v mesecu decembru. Prireditve v zadnjem času pripravlja Urška Zorko. V nastope vključi otroke iz naše krajevne skupnosti. Pogostitve, kadar so del prireditve, priskrbi KS. Delujemo popolnoma prostovoljno in smo ponosni na vsako druženje krajanov, kjer radi tudi kakšno rečemo in takšen dan je za ves kraj drugačen in težko pričakovan.

ANI KOROŠEC, predsednica Mešanega pevskega zbora DU Moravče

Zbor je bil ustanovljen leta 1986, predsednica sem od leta 1993. Zbor vodi od ustanovitve dalje Alojzij Štefan. Nastopamo na prireditvah v domači občini, sodelujemo z zbori iz DU Zalog, Litija, Trbovlje in Logatec. S pesmijo radi razveseljujemo tudi tiste, ki jesen življenja preživljajo v domovih starejših občanov. Pevce našega zbora združuje ljubezen do petja in ohranjanja starejših narodnih pesmi, ki jih ne slišimo več prav pogosto, so pa poslušalcem znane. **Ponosni smo na pohvale, ki smo jih prejeli za naše prepevanje, in veseli vsakega spodbudnega aplavza poslušalcev.** V zadnjem času se srečujemo s problemom upadanja števila članov zbora, poje nas samo še 18. Preko časopisa vabimo v svoje vrste novih članov, še zlasti mlajše upokojenke in upokojenca. Problem so tudi finančna sredstva, saj smo odvisni od dotacij Občine in društva, a si s tem ne belimo glave, saj nas združuje veselo petje in prijateljevanje. Želimo si, da bi bilo sodelovanje z drugimi društvi v občini boljše in da bi vztrajali pri petju čim dlje.

MILAN MOČILNIKAR

predsednik Pihalne godbe Moravče

Naša godba deluje od leta 1924 z nekaj vmesnimi prekinitvami. Predsednik sem od leta 1980 dalje, tako da delovanje dobro poznam. K godbi me je pripeljalo čisto veselje do glasbe, nato so me prevzele prijateljske vezi, ki so se spletle med godbeniki in ostajam ji zvest. Vsako leto pripravimo obsežen program dela in se potem trudimo, da ga tudi uresničimo. **Za letos znova pripravljamo pomladni koncert v mesecu aprilu, velikokrat pa bomo nastopili na prireditvah v domači občini in izven njenih meja.** Kot gostje bomo nastopili ob 100 letnici godbe iz Vevč in 150 letnici godbe v Metliki. Ob teh priložnostih, bi si radi kupili nove suknjiče, da bomo na nastopih tudi na pogled »šik«. Seveda se v društvu srečujemo tudi s težavami, pa smo jih do sedaj vedno dobro rešili. Ponosni smo, da nam je uspelo zgraditi Godbeni dom, ki nam omogoča dobre vaje in zato pridobivamo na kvaliteti, kar dokazuje tudi publika s številno udeležbo in z aplavzi na naših nastopih. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, ki nam tako ali drugače stojite ob strani in povabil mlade, ki imate veselje do glasbe, kulture, druženja, da se udeležite predstavitvenih delavnic v šoli, se odločite in postanete naši člani.

IVO ŽUNA, predsednik KD Vrhpolje

Predsednik sem dobrih 5 let, že prej sem aktivno sodeloval v Tamburaškem orkestru. Poleg orkestra v društvu deluje še dramsko recitatorska skupina. S kulturnim udejstvom sem začel zaradi veselja do glasbe in želje, da bi svoj prosti čas aktivno preživel. Za to leto smo si zadali imeniten program. Z vso vnemo se pripravljamo na nastop na republiškem srečanju tamburaških skupin, radi pa bomo nastopili povsod, kamor nas bodo povabili. **Veseli smo, da se je našemu vabilu po novih članih odzvalo veliko mladih, ki se sedaj urijo v uvajalni skupini in se bodo že v tem letu predstavili s spletom naučenih skladb.** Težave pa se pojavljajo v vsakem društvu, a se z voljo dajo imenitno premagati. Nam je tak problem pomenilo premalo instrumentov. Pa smo jih uspeli pridobiti. Ponosni smo, da je vodenje naše skupine prevzel strokovnjak

Milan Kontarček, ki se na vsake vaje pripelje iz Ljubljane in nam zna vživati dovoljšno mero znanja in volje. Kamorkoli pridemo nas dobro sprejmejo, v domači občini pa se počutimo kot drugorazredna skupina, saj nas niso povabili niti na novoletni koncert v Moravče. Priznam, da smo bili prav užaljeni, saj prestopa v novo tisočletje ne bomo več dočakali. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, ki nam pomagata prebroditi zaplete, ki se pojavljajo in vsem, ki nas na nastopih nagrajujete z aplavzi.

SILVO KOS, predsednik KŠD Peče

Društvo vodim od ustanovitve dalje, to je tri leta. Za tovrstno delo sem se odločil po sili razmer, saj je bilo v našem kraju v tem pogledu precej praznine, zato sem bil eden od pobudnikov za ustanovitev in potem sprejel tudi delo predsednika. Ne bi bil pa pošten, če ne bi povedal, da imam tudi veselje in voljo do tovrstnega udejstvovanja. Društvo smo ustanovili z namenom, da bi športne in kulturne prireditve v kraju oživili ali jih začeli na novo snovati. Toraj je bil namen bolj lokalne narave, saj je marsikom pot v Moravče ali še dlje v prostem času kar odveč in se takšnemu udejstvom po napornem dnevu raje odreče. Naše društvo je krajanom ponudilo to možnost kar doma. Odziv je bil dober, saj nas je včlanjenih okoli 60. Pogoji za delo so slabi (premajhen oder, dvorana, ki nima primernih sedežev, prostori za vaje in shranjevanje kulis, kostumov), a kjer je volja, je tudi to premagljivo. V društvu pripravljamo športne in kulturne prireditve: pohod z baklami ob novem letu, turnir v nogometu, gledališke igre, priložnostne prireditve, vadbo za ženske idr. **Posebej smo ponosni na skeče s kmečko tematiko, za katere besedilo sestavimo kar sami, poiščemo primerne pesmi v ljudskem slovstvu in primerne kostume v omarah naših babic, v starih hišah.** Na ta način želimo ohraniti in prenesti na mlajše bogato izročilo naših prednikov, ki z vsakim »odhodom« starih ljudi neusmiljeno tone v pozabo. Naše delo je poplačano samo na en način, in to je, da naše prireditve obiskujete in nam namenite aplavz, spodbudno besedo, kar pa je v Pečah prej pravilo kot izjema, saj so krajanji navdušeni nad vsako prireditvijo in jih tudi masovno obiskujejo.

MILAN KOKALJ, vodja Kulturnega doma Moravče

V občini deluje 6 kulturnih društev, kar je glede na velikost občine po številu prebivalcev in površine veliko. V njihovem okviru deluje največ vokalnih skupin – zborov in to je kar štirje. Ne smemo prezreti, da naši občani prepevajo še v drugih zborih, ki delujejo pri inštitucijah v občini. V zadnjem času se lahko pohvalimo tudi z uspešno gledališko skupino, večdesetletno tradicijo ima godba. Možnosti za kulturno udejstvanje je torej dovolj in če je dovolj tudi volje potem prosti čas ni težko zapolniti s kulturnim udejstvom na številnih področjih. Kot vodja Kulturnega doma imam nalogo, da po službeni dolžnosti vodim koordinacijo med društvi. Vesel sem, da društva vsako leto pripravijo svoje načrte delovanja in se potem uskladimo, da je kulturna ponudba v kraju pestra in porazdeljena preko vsega leta. Saj kulturo ustvarjamo zato, da jo ponudimo tudi drugim in ni je večje sreče kot velik obisk na prireditvi, zadovoljna publika, spodbudni aplavzi, ... Občutek imam, da so tudi društva zadovoljna, da nekdo skrbi za usklajevanje, za dvorano, tehnično opremo in vse drugo, kar prireditev naredi kvalitetnejšo. Prav želja po kvalitetni kulturni ponudbi me je vodila, k težki odločitvi sprejetja te naloge. Trideset let izkušenj v amaterski in tudi profesionalni kulturi je bila tista dota, ki mi je narekovala, da je vredno vsaj poskusiti. Poznam kulturno delo v občini in uvidel sem, da je potrebno dobrih zasedbam ponuditi tudi dobre pogoje za delo. Ti pa se iz dneva v dan izboljšujejo kot tudi raznolikost in kvaliteta ponudbe. Želel bi si, da bi kultura pomenila duhovno hrano, ki jo potrebuje vsakdo kot hrano za telo in priporočam zmerno uživanje obeh vrst hrane. **Vse bralce teh vrstic prosim, da sporočite svoje želje glede izbora prireditev, ki jih bom poskušal uresničiti, če bodo seveda v skladu z možnostmi, kajti ni pričakovati, da bomo zmogli organizacijo (predvsem finančno) nastopa kakšne svetovno znane zvezde.** Za kulturno udejstvanje v kraju me ne skrbi, saj je volje dovolj, financ malo premalo kot povsod, zato ostanite ali postanite redni uživalci duševne hrane, da bomo lahko delali s še večjo vnemo.

Se bo število Slovencev povečalo zaradi našega in Našega naraščaja?

Konec januarja, natančneje 29. in 30.1.2000, je moravški kulturni dom znova na široko odprl vrata domači gledališki skupini KID Limbar, ki se je uspešno pred domačo publiko predstavila z delom rojaka Frana Detele Naš naraščaj. To je bila njihova četrta premiera v petih letih delovanja.

KID Limbar je društvo, ki se ne more pohvaliti z dolgoletnim delom na kulturnem obzorju moravske občine. Že od ustanovitve daje prizadevno oblikuje tako kulturni kot tudi izobraževalni program dela tako, da njihova ponudba iz leta v leto pridobiva na kvaliteti. S svojo prisotnostjo so prekinili dolgoletni gledališki molk v kraju in zelo uspešno znova preorali ledino, ki vsako leto obrodi bogat sad – eno gledališko predstavo in potrjuje pravilo, da je uspeh odvisen od kvalitete in ne kvantitete ponudbe. V preteklih letih so predstavili Detelovega Učenjaka, Jerkovo Gosposko kmetijo in Finžgarjevo Verigo. Letos so se znova vrnili k domačemu avtorju in predstavili njegovo dramsko delo Naš naraščaj. Tako so delo preimenovali iz Novo življenje (1908). Izbira ni bila naključna, saj bo letošnji 3. december povezan s 150 letnico Detelovega rojstva in 200 letnico Prešernovega. Oba literata imata poleg enakima rojstnima datumoma in povezave z Moravčami za časa življenja vsaj še eno stično točko. Njuni sodobniki njunih literarnih snovanj niso cenili, ker jih niso razumeli. Prešeren je vsaj ob svoji smrti in po njej v delih zaživel za večno. Deteli pa tega ne moremo pripisati. Še več, celo zdi se,

Še več, celo zdi se,

da se ga slovenska literarna javnost, kdo ve zakaj, otepa. O njem je težko najti obsežnejši zapis, kaj šele strokovno poglobljeno analizo. Kdor pozna njegova dela, ki motivno opisujejo male ljudi iz rodne okolja, ve, da bi Detela ob večji pozornosti lahko enakovredno stal ob Tavčarju, Kersniku in drugih predstavnikih realizma na Slovenskem, zato je prav, da Fran Detela uživa pozornost svojih rojakov. Upajmo, da bo kdo našel dovolj volje in moči, da bo uredil spominsko sobo v njegovi rojstni hiši in njegovo delo ustrezno predstavil domačinom in vsem zainteresiranim.

Naš naraščaj je veseloigra v treh dejanjih, ki z značilnostmi te literarne zvrsti obeta obilico smeha in veliko možnosti za osebnostno rast posamezniku. Središčna skupina igralcev je trgovčeva družina, ki jo sestavljajo oče Martin Gornik (France Slapar), njegova druga žena Dora (Darja Lavrič) ter hčeri Ana (Katja Cerar) in Pavla (Špela Cerar). V utečeno gosposko družinsko življenje se vplete ustanovitev dobrodelnega društva Naš naraščaj, ki bi pomagal nezakonskim materam in otrokom. Namen je bil več kot dober, če se pri trgovčevi ženi ne bi pojavil tisti vseslovenski občutek za koristljubje, za katerega je marsikdo pripravljen iti preko trupel. Zgodba se zapleta v večih točkah: trgovec Gričar (Avguštin Fale) in podjetnik Hren (Simon Kušar) snubita Pavlo, Ana pa ostaja dobri neopaženi duh družine, s to svojo pojavo pridobi naklonjenost pametnejšega snubca, ki v ženi išče bogato doto, ki je nima milijonarka – delavne ročice, kar Ana gotovo ima; njuna mati sprejme pod streho ubogo nezakonsko mater hišno Lojzo (Simona Avbelj), ki je rodila otroka snubcu Hrenu, najhujše pa je, da to stori z željo po pridobitvi ugleda v kraju. Vsak zaplet doživi tudi razplet s številnimi sumničenji, podtikani, obrekovanji in drugimi nečednostmi, kjer je gotovo prednjačila Dorina sestra Marta (Fani Capuder). In epilog? Popolnoma jasen, vsakdo dobi tisto, kar si zasluži: Dora ne postane predsednica društva zaradi neiskrenosti; Pavla izgubi oba snubca zaradi nečimernosti; podjetnik in spletkar Hren se oženi z materjo svojega otroka hišno Lojzo; Ana se omoži s trgovcem Gričarjem in s tem ne pridobi le moža, temveč varno zakonsko življenje in veliko veselje že tako naklonjenega ji očeta.

Predstava je bila uspešna, za kar nosi veliko zaslugo režiserka Milka Novak, ki ima »nos« za pronicljivo presojo in izbiro igralskih vlog pravemu igralcu, ki kot odlični amaterji znajo uresničiti njene režijske zamisli. Režiserka in igralci, ki se na premieri niso pokazali v popolni soproščenosti, so bili odlični in so gledalce navdušili. Za uspeh predstave so gotovo zaslužni tudi šepetalki Cvetka Vesel in Nataša Majdič, oblikovalec scene Blaž Slapar, izdelovalca scene Marko in Janez Majdič, maskerka Mateja Smrkolj in glasbeni mojster France Capuder. Preprosto so znali pritegniti pozornost, saj je bilo za spremljanje predstave potrebno tudi zbrano poslušanje besedila, kar je prinašalo popolno razumevanje celote in pustilo tisto materijo, ki je dala dela lastnemu podoživljanju in bogatenju gledalčeve osebnosti. Sporočila Detelovega dela so jasna in tudi posvetilo staršem, ki se s pogumom in ljubeznijo odločajo za številčnejši naraščaj, je tisto, kar bi moralo pustiti vidno sled v vseslovenskem prostoru. Koliko in kaj je gledalec želel vzeti od tega kulturnega dogodka, je bila njegova lastna pripravljenost in interes.

MAL, foto: FRANCI SKOK

MILKA NOVAK, predsednica Kulturno-izobraževalnega društva Limbar

Kulturno-izobraževalno društvo Limbar deluje že četrto leto. Od ustanovitve naprej opravljam naloge predsednice.

V tem letu bomo poleg vsakoletnih aktivnosti pripravili še pestrejše Baragove dneve. Zbor bo izdal svojo prvo zgoščenko, izvedel bo tudi peti - jubilejni - božični koncert. Izdali bomo pesniško zbirko do sedaj neznanega moravskega pesnika. Pripravili bomo slovesnost ob 150-letnici rojstva Frana Detele in 200-letnici rojstva Franceta Prešerna, ... V društvu želimo ustvarjati kulturo, ki izhaja iz krščanskih vrednot, hkrati pa želimo odkrivati bogato kulturno dediščino naših krajev. Kljub začetnim težavam in dvomom vsako leto izpeljemo bogat program dela. Vsem zvestim gledalcem in poslušalcem se zahvaljujemo za lep obisk na naših koncertih in predstavah ter za vse spodbudne besede, ki nam jih ob teh priložnostih namenite.

Petnajsta proslava na GEOSS-u

Pravo pomladno sonce je v nedeljo, 6. februarja 2000, zvrabilo na pot proti središču Slovenije veliko število »kulturnih Slovencev«. Lepo je bilo gledati kolone ljudi, ki so prihajale peš iz smeri: Dešna, Jesenj, Vač, Peč, Štancih Laz in ob 14. uri sklenile živ obroč okoli prireditvenega prostora ob obeležju geometričnega središča Slovenije. Petnajstič se je v srcu Slovenije, za srca, ki jim je kaj do kulture, pričela proslava v počastitev pesnika in kulturnega praznika. Ko bi le postalo vse tako, kot je slavnostna govornica Milena Zupančič nagovorila prisotne: »Ljubezen, sreča, sprava naj k nam nazaj se vrnejo«. Te besede, ki so marsikomu segele do srca, so se prelivale skozi govor. V kulturnem programu so sodelovali še: Dare Valič, Polde Bibič, Jože Logar, moški pevski zbor Lipa z Vač in Zasavski rogisti. Ob tej priložnosti so prireditelji izdali tudi Zbornik vseh slavnostnih govorov in ga je mogoče kupiti v kiosku na Sp. Slivni. V živem obroču okoli prireditvenega pristora so stali znani Slovenci: Ciril Zlobec, Tone Pavček, dr. Dimitrij Rupel, dr. Janez Dular, Lev Kreft, Mirko Kaplja, Franci Rokavec, Rudi Moge in mnogi drugi. Lep program je počasi izzvenel in kolone ljudi so se vračale proti domu. Doma pa smo prijatli nazadnje še kozarce zase dvignili, zapeli nekaj pesmi in si obljubili, da prihodnje leto ponovno odidemo na proslavo.

BRANKA

KOLENDAR PRIREDITEV

sobota, 26. februarja, ob 19.30 uri - Kulturni dom Moravče
Potopisno predavanje s prikazom barvnih diapozitivov z naslovom: ALJASKA – S KOLESOM NA KONEC SVETA
Predaval bo svetovni popotnik **Simon Dremšar**. Prodaja vstopnic od 18.30 dalje v avli KD. Cena vstopnice 600 SIT.

nedelja 12. marec, ob 11.00 uri - Limbarska gora
12. pohod Po nagelj z bogatim kulturnim programom, z glasbeno skupino Gamsi, srečolovom in kulinarično ponudbo. Vabljeni!

sobota, 18. marec, ob 19.30 uri - Kulturni dom Moravče
Koncert Adija Smolarja z naslovom zadnjega albuma "JE TREBA DELAT". Prodaja vstopnic M-market, Center Resnik in uro pred koncertom v avli KD. Cena vstopnice 800 SIT.

petek, 24. marec, ob 20.00 uri - Kulturni dom Moravče
Slavnostna akademija ob prazniku občine Moravče z bogatim kulturnim programom in podelitvijo letošnjih priznanj občine Moravče. Vstop prost.

sobota, 25. marec, ob 16.30 uri - Kulturni dom Moravče
Prireditve ob materinskem dnevu z izbranim programom, namenjenim našim materam. Vstop prost.

nedelja 26. marec ob 15.00 uri - Vrhpolje, dvorana gasilnega doma,
Prireditve ob materinskem dnevu z izbranim programom, namenjenim našim materam. Vstop prost.

Občni zbor članov Planinskega društva Moravče

Kako hitro teče čas. Izleti, izobraževanje mladih, delo ob pripravi zemljišča za gradnjo našega doma, vzdrževanje planinskih poti, pa še cel kup drugih opravil in že je tu čas, ki narekuje UO društva, da poda članstvu obračun svojega dela v preteklem letu.

Množična udeležba na občnem zboru da misliti, da članstvo z zanimanjem sledi delu za razvoj planinstva v Moravčah. Pa povéjmo tudi tistim, ki se zbora niso udeležili, kako smo delali v preteklem letu.

UO društva se je sestel na 12. rednih sejah in reševal tekočo problematiko v zvezi z delovanjem društva. Veliko dela in poti je bilo opravljenih v zvezi z nameravano gradnjo doma na Uštih. Zato tudi rezultati niso izostali. Pridobili smo potrebna soglasja, pripravili načrte, delno uredili gradbeno parcelo in zemljišče. Vodniki so s člani izvedli številne izlete in pohode, ki so bili kar dobro obiskani. Organizirali smo planinsko šolo, ki jo je uspešno končalo 15 udeležencev. Tabor za mlade člane na Kofcah je lepo uspel. Naša ekipa je na tekmovanju na Framu v akciji Mladina in gore med 51. ekipami zasedla odlično sedmo mesto. Markacisti so vestno skrbeli za Moravško planinsko pot ter ostale poti, ki jih oskrbuje naše društvo. Na naše delo pohodniki niso imeli pripomb. Člani društva so se udeleževali čistilnih akcij, da bi bil kraj čimbolj dopadljiv obiskovalcem. Kar nekajkrat so naši vodniki popeljali mlade obiskovalce iz drugih krajev skozi našo dolino in okoliško hribovje, jim pokazali lepote, ki jih je pri nas v izobilju. Obiskovalci so zadovoljni odhajali od nas.

Na zboru so bila podeljena priznanja tistim, ki so v preteklosti pustili vidne sledi na področju razvoja planinstva pri nas v Moravčah. Za to so dobili naziv častnega člana PD Moravče naši člani: Amalija Lemut, Jože Jamšek in Ivo Pustotnik. Vsi so ustanovni člani PD Moravče. Niso le aktivno sodelovali pri ustanovitvi našega društva, pač pa so že mnogo prej aktivno delovali v širjenju planinske miselnosti in pravzaprav zaorali ledino na našem področju v Moravčah. Vsem veljajo naše čestitke in zahvala! Tudi mnogi drugi, predvsem mladi člani so prejeli številna priznanja za svoje aktivno delo v društvu, na področju izobraževanja in v drugih društvenih dejavnostih. Premalo je prostora, da bi lahko omenil vse, a vendar vsem velja zahvala za opravljeno delo.

Opravili smo tudi volitve članov UO in drugih članov društva. V odbor smo izvolili še nove člane, ki bodo pomagali pri delu. Novi člani UO so: Božena Cerar, Marko Bizilj, Janez Vesel, Marko Mihelčič. Želimo jim uspešno delo, saj ga bo za vse dovolj!

Na lastno željo sta bila razrešena dolžnosti, Nataša Kos, dosedanja blagajničarka in Marijan Gril, podpredsednik. Namesto Kosove je prevzela dolžnost Božena Cerar; za podpredsednika je bil izvoljen Janez Jesenšek. Obema želimo uspešno delo!

UO si je zadal težko nalogo, ko se je odločil za gradnjo doma. Zavedamo se, da brez pomoči članstva ter simpatizerjev v kraju, nalogi na bomo kos. Hvaležni bomo za vsako pomoč, ki nam jo boste nudili. Naši poverjeniki vas bodo obiskali in močno si želimo, da ne bi odšli od vas praznih rok. Zgraditi želimo dom, ki bo zatočišče planincem in drugim obiskovalcem, Moravški dolini pa v ponos. Z velikim zaupanjem pričakujemo vaš pozitivni odziv!

MARIJAN GRIL

Športno društvo Termit Moravče

Športno društvo Termit Moravče je pod novim vodstvom začelo ambiciozno delovati takoj po ustanovitvi dne 10.03.1999. Takoj, ko smo prevzeli vodstvo ŠD Termit Moravče, smo se na sestanku Upravnega odbora dogovorili, da bomo dopolnili obstoječa pravila za delovanje ŠD v Moravčah, ki pa so bila drugod v organiziranih društvih širom po Sloveniji že ustaljena praksa. Tako smo se dogovorili, da bomo v prvi vrsti pobirali članarino od vseh, ki bi radi pristopili v ŠD Termit Moravče. S plačilom članarine vsak posameznik dokaže, da je vesten član društva. Seveda imajo obenem vsi člani določene ugodnosti, ki jim jih društvo nudi. Tako smo na primer organizirali rekreacijo v zimskem času v šolski telovadnici, kupili smo majice in kape ŠD, organizirali I. mednarodni šahovski turnir v Moravčah... Seveda pa imajo možnost in pravico pristopiti v ŠD Termit Moravče prav vsi krajani občine Moravče. Glede samega delovanja naj omenimo, da smo v mesecu maju organizirali občinski prvomajski turnir v košarki za trojke, turnir v tenisu in malem nogometu. Pravico do nastopa so imeli samo športniki s področja občine Moravče. Nato smo organizirali I. mednarodni turnir v pospešenem šahu Moravče '99 v mesecu septembru s presenetljivo visoko in močno udeležbo. Kot že omenjeno smo nato organizirali rekreacijo v telovadnici, ki še zmeraj poteka in se predvidoma konča v mesecu marcu.

Rekreacija poteka v sledečih terminih:

za člane do 35 let – ponedeljek od 18.30 do 20.30
ter sobota od 17.00 do 19.00

za člane nad 35 let – torek od 18.30 do 20.30 ter
četrtak od 17.00 do 19.00

za vse ljubitelje košarke brez starostnih omejitev je termin
v sredo od 18.30 do 20.30.

Vsak obisk na rekreaciji stane za člane ŠD Termit Moravče 300 SIT, za nečlane pa 600 SIT. V bodoče bodo rekreacijo obiskovali izključno samo člani ŠD Termit Moravče. Vsi, ki še niste člani in bi to želeli postati, se lahko obrnete na tel. št. 731 – 148 (Franci Ravnikar). Prav tako ste vabljeni na rekreacijo. V januarju je bil izveden tudi tradicionalni dvoboj v šahu med šahisti iz občin Lukovica in Moravče. V mesecu februarju smo nato organizirali smučarski izlet v Kranjsko Goro. Možnost udeležbe so imeli vsi člani ŠD Termit Moravče, vsak pa je lahko s seboj vzel tudi enega od ožjih družinskih članov. Pri nabavi majic in kopic za člane sta nam pomagala dva priznana podjetnika – Martin Vesel in Milan Krulc, zato gre zahvala tudi njima.

Tudi v bodoče načrtujemo podobne aktivnosti, o katerih pa kaj več v naslednjem prispevku. Na koncu bi se radi zahvalili vsem, ki ste nam pomagali, seveda pa se priporočamo tudi v prihodnje.

UPRAVNI ODBOR ŠD TERMIT MORAVČE

Živeti je treba z optimizmom

Samostojna borčevska organizacija v Moravčah je nastala ob nastanku občine Moravče. OO ZB NOV Moravče sodeluje z Območnim združenjem borcev in udeležencev NOV Domžale. Vsako leto organizirajo dva izleta in se udeležujejo skupnih srečanj. Eno takih je bilo nedavno v gostilni Ravnikar v Čatežu nad Trebnjem. Iz naše organizacije se se ga udeležili: Jože Kveder (predsednik), Ivanka Brodar (tajnik), Jože Kosmač (blagajnik) in Jože Novak (dopisnik). OO ZB NOV Moravče je v preteklem letu organizirala spominsko slovesnost pri spomeniku zadnjih žrtev vojne in v Hrastniku nad Moravčami ob obletnici požiga vasi in domačinov. Med letom se udeležujemo tradicionalnih spominskih slovesnosti: Dražgoše, Pokljuka, Ljubelj in v vseh sosednjih občinah. Za novo leto je delegacija obiskala starejše in bolne člane po domovih in jih obdarila. Tudi v letu 2000 bo naša organizacija organizirala spominske slovesnosti, srečanja in izlete. Trenutno so v njej včlanjeni 104 člani.

JOŽE NOVAK

Moravče – Lukovica 34:30

22. januarja smo organizirali tretji, sedaj že tradicionalni dvoboj Moravče – Lukovica oz. ŠD Termit Moravče – ŠK Črni graben. V prvih dveh dvobojih so bili boljši Lukovčani, nazadnje samo za eno točko. Tokrat pa je zmaga ostala v Moravčah. Zaradi bolezni sta obe ekipi nastopili oslabiljeni, tako da smo tokrat dvoboj izjemoma igrali na osmih tablah. V prvih dveh dvobojih smo igrali na desetih tablah. Začelo se je tesno, saj je bil rezultat po prvem krogu neodločen, 4:4. Že v drugem krogu smo zmagali 6:2 in tako povedli z 10:6. Vodstva nismo izpustili iz rok do konca, čeprav so gostje vseskozi grozili. Na koncu smo zmagali z rezultatom 34:30. Najzaslužnejši za zmago Moravčanov je bil Alojz Cerar, ki je zbral kar 7,5 točk od 8, pri gostih pa Janez Hribar, ki je zbral 7 točk. Ekipa ŠD Termit Moravče je nastopila v naslednji postavi: Alojz Cerar (7,5 točk), Stane Korošec (6,5 točk), Ciril Smrkolj (5,5 točk), Janez Grčar (5 točk), Štefan Korošec (4,5 točk), Štefan Zakojč (3 točke), Aljaž Firm (2 točki iz 6 partij), Ivan Urankar (0 točk iz 6 partij), Franci Ravnikar (0 točk iz 2 partij) in Zmago Vidergar (0 točk iz 2 partij).

Srečanje s šahovskimi prijatelji je bilo vsekakor prijetno. Čeprav so bili boji trdi in zagrizeni, smo se razšli v prijateljskem vzdušju. Seveda pa smo se že dogovorili, da bomo naslednji, 4. dvoboj, odigrali v Lukovici. Nasvidenje torej v Črnem grabnu.

Srečanja šahistov so še vedno v veliki sejni sobi nad Napredkovo trgovino v Moravčah vsako soboto ob 18. uri.

STANE KOROŠEC

Rdeči križ Moravče

Organizacija Rdečega križa Moravče ima že častljivo obletnico, saj je bila ustanovljena kmalu po koncu II. svetovne vojne. Njene naloge so se tekom let spreminjale, ohranile pa so svoj človekoljubni značaj. Ob koncu leta 1999 smo člani odbora RK obiskali 160 starejših, invalidnih in bolnih krajanov. S pomočjo Občine Moravče in Območnega združenja RK Domžale smo jih tudi obdarili.

V mesecu januarju je bila organizirana krvodajalska akcija, katere se je udeležilo 30 krajanov. Ob tem je potrebno pohvaliti še posebej tiste, ki kri darujejo vsako leto in vodstvo podjetja Termit, ki svojim delavcem dovoli udeležbo na tej humani akciji kljub izpadu delovnih ur. Zavod za transfuzijo opozarja na padec prostovoljnega krvodajalstva, vendar smo v Moravčah uspeli plan vsako leto doseči. Upamo, da bo tako tudi v naprej, da bo to eden od pokazateljev nesebične solidarnosti v našem kraju.

Naj povabim vse, ki ste v kakršnikoli stiski, da se obrnete na člane odbora Rdečega križa in skušali vam bomo pomagati. Poglejte tudi v svoji okolici ali je kdo pomoči potreben. Vemo, da največ pomeni sosedska pomoč, katero vspodbudijo in izvajajo dobri ljudje. Skupaj bomo učinkovitejši, zato nas le opozorite na potrebe.

FRANC BRATE, predsednik RK MORAVČE

Vi vprašujete, mi iščemo odgovore

Spoštovani gospod župan!

Najprej Vas pozdravljam in Vam želim veliko uspehov. Vprašanje, ki Vam ga naslavljam je gotovo zanimivo za veliko občanov, še zlasti za tiste, ki smo zaposleni v domači občini in le občasno odhajamo v večja središča. Večkrat sem že brala informacije o lekarni v Moravčah in me zanima, kje se zapleta, kakšen problem je nastal, da še vedno ni nič. Kdaj bomo toraj lahko kupovali in prejeli zdravila na recept tudi v Moravčah? Za odgovor se Vam že vnaprej zahvaljujem. Z njim pa boste ustregli še mnogim, še zlasti če bomo izvedeli, da bomo lekarno dobili v bližnji prihodnosti.

občanka ANA

Spoštovana gospa Ana

Zgodba o postavitvi lekarne ali lekarniške postaje je res dolga. Mogoče se spomnite, da sem jo napovedoval že v letu 1997. Tedaj smo pridobili farmacevta, ki naj bi vložil določena sredstva in odprl podružnično lekarno v Moravčah. Za to je bil predviden del prostora stare Rašice v neposredni bližini zdravstvenega doma. Bili smo tik pred podpisom pogodbe, ko se je predvideni investitor premislil in začel postavljati nemogoče pogoje. Občina bi mu morala dobesedno podariti vso stavbo in še dodatno investirati. To ni bilo izvedljivo in tudi interes farmacevta je skopnel. Vsa zgodba se je začela znova. Potrebo je bilo pridobiti inštitucijo, ki bi bila pripravljena prevzeti organizacijo dela izpostave lekarne. Medtem sem moral opraviti kar nekaj razgovorov, ki se vežejo na stališča lekarniške zbornice z njenim minimumom 5000 prebivalcev za izdajo predhodnega soglasja. Tudi to nam je uspelo. Zato bi se na tem mestu zahvalil lekarniški zbornici za razumevanje potreb naših občanov, ki so dejansko vezani na 20 km oddaljeno prvo lekarno. V tem času smo našli tudi ustrezen prostor, ki ga je ponudil g. Markuš v novih prostorih poslovnega centra. Lekarna Kamnik je potrdila interes odpreti svojo izpostavo. Potrebno je bilo kar nekaj naporov, da so bili izpolnjeni vsi pogoji, ki so jih narekovala različne inšpekcije. Dela so v zaključni fazi, zato lahko sedaj že realno pričakujemo odprtje lekarne v prvi polovici letošnjega leta.

MATJAŽ KOČAR, ŽUPAN

Poročilo o delu Župnijske Karitas v letu 1999

V preteklem letu se je po pomoč obrnilo na nas skupno 49 ljudi. Smo v začasnih prostorih na novi lokaciji nad trgovino M Market in imamo odprto pisarno vsak prvi in tretji četrtek v mesecu. Prosilcem smo skušali kar najbolj iznajdljivo pomagati. Razdelili smo okrog pol tone hrane in higienskih pripomočkov. Pomagali smo še s plačilom dijaških avtobusnih mesečnih vozovnic, pri plačilu šolskih in veroučnih potrebščin, pri plačilu verskega tiska... Sodelujemo tudi pri delu ŽPS. Ob božičnih in velikonočnih praznikih ostarele, bolne in invalidne župljane razveselimo s pisnim voščilom. Vsako leto pripravimo srečanje ostarelih in invalidnih krajanov Moravč in za otroke miklavževanje. Veseli smo, da se lahko na tem mestu zahvalimo vsem, ki nam pomagata pri našem poslanstvu. Še posebno smo veseli, da dobro sodelujemo z gospodom župnikom, Krajevno skupnostjo, Občino, ravnateljico OŠ, Škofijsko Karitas in da ljudje odprtega srca in rok pomagajo in bratsko delijo tisto, kar imajo... Vsem dobrotnikom in sodelavcem naše Župnijske Karitas naj Bog dobroto povrne tisočkratno!

KUŠAR

Milan Cerar z Goričice 7a sprašuje, kolikšni so osebni dohodki zaposlenih v občinski upravi in koliko prejmejo mesečno občinski svetniki.

Plače delavcev v občinski upravi so določene z republiški predpisi, in sicer:

- Zakonom o delavcih v državnih organih (Ur. list RS, št.15/90 z devetimi dopolnitvami)
- Zakonom o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti (Ur. list RS, št. 18/94 z dopolnitvijo in dvema odločbama Ustavnega sodišča RS)
- Zakonom o funkcionarjih v državnih organih (Ur. list RS, št. 30/90 s petimi dopolnitvami)
- Kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti (Ur. list RS, št. 18/91 z vsemi dopolnitvami in spremembami)
- Uredbo o količnikih za določitev osnovne plače in dodatkih zaposlenim v službah Vlade RS in v upravnih organih (Ur. list RS, št. 35/96 s spremembo v letu 1998)

V uredbi so določene tarifne skupine in plačilni razredi oz. količniki za posamezna delovna mesta:

- I. in II. tarifna skupina (osnovna šola in program za usposabljanje) – količnik od 1,10 do 1,35
- II. do IV. tarifna skupina (srednja 2-letna in srednja 3-letna šola) – količnik od 1.40 do 2.00
- V. tarifna skupina (srednja 4-letna šola) – količnik 2.10 do 2.50
- VI. tarifna skupina (višja izobrazba) – količnik od 2.65 do 3.00
- VII. in VIII. tarifna skupina (visoka izobrazba, magisterij, specializacija, dr. znanosti) - količnik od 3,10 do 9,00

Izobrazbena struktura delavcev v občinski upravi in režijskem obratu je naslednja: 1 delavec ima visoko strokovno izobrazbo, dva višjo, pet srednje strokovno izobrazbo in dva program za usposabljanje.

Izhodiščna plača za negospodarske dejavnosti za prvi tarifni razred je od 1. januarja letos dalje 44.528 tolarjev bruto (Ur. list RS, št. 3/2000). Na osnovi teh podatkov lahko izračunate bruto plačo zaposlenih. Od tega je potrebno odšteti še vse obveznosti za prispevke in davke iz plač v višini okoli 44% od bruto plače.

Za svetnike občinskega sveta je bilo lani predvidenih 175.000 SIT bruto oz. 135.625 SIT neto za 12 sej. Glede na to, da je bilo le 7 sej občinskega sveta, je prejel vsak svetnik, ki se je udeležil vseh sej 102.083 SIT SIT bruto oz. 79.115 SIT neto.

SONJA VRAZ, direktorica občinske uprave

Na drugo vprašanje:«Zakaj plačujemo dražjo vodo, kam gre ta denar, v kakšne investicije, kaj se obnavlja s tem denarjem?» odgovarja vodja oddelka za komunalno dejavnost.

Voda v različnih sistemih vodooskrbe v Sloveniji ima različno ceno, saj dosega razmerje tudi do 1 : 3. Voda v občini Moravče je še vedno pre poceni, saj vodarina ne pokriva vseh stroškov enostavno, kaj šele razširjene reprodukcije. Na naših sistemih se zato še vedno ustvarja izguba. Izguba nastaja zaradi velikega stroška vzdrževanja dolgih vodov, velike porabe električne energije in relativno male porabe glede na dolžino vodov. Vse investicije na vodovodih se morajo kriti direktno iz proračuna, čeprav bi morala cena vode vsebovati tudi del za razširjeno reprodukcijo, torej za nove investicije. Žal pa temu ni tako.

Zato lahko v kratkem pričakujemo povišanje cene vode. Komunalno podjetje Prodnik je zato že vložilo zahtevo na ustrezno ministrstvo, ki potrjuje ceno vode.

MARJAN BRICL, vodja oddelka za komunalno dejavnost

Odziv na članek novoletni koncert v Moravčah

Novice iz Moravske doline, Januar 2000, Letnik 1, Številka 1
Na strani 18 našega novega občinskega glasila si je dovolil C.I., avtor članka »Novoletni koncert v Moravčah« poročati o novoletnem koncertu v Moravčah na način, ki nikakor ne odraža dejanskega stanja, ali pa je del koncerta morda predremal v udobnem stolu kulturnega doma v Moravčah.

Ne bomo se spuščali v »strokovno« komentiranje poteka novoletnega koncerta, pač pa želimo avtorju članka in seveda bralcem, ki novoletnega koncerta niso obiskali, pojasniti, da je na novoletnem koncertu, kot že vsaj dvajsetkrat do sedaj, nastopil tudi Moški pevski zbor KD Tine Kos Moravče pod vodstvom Mira Capudra, ki je hkrati poleg Pihalne godbe Moravče vseskozi tudi glavni organizator novoletnih koncertov v Moravčah. Sami sebe ne bomo hvalili, toda dejstvo je, da smo celo jesen pridno vadili za nastop na novoletnem koncertu, da smo izvajali skladbo Mira Capudra, Leto 2000, ki jo je zložil prav za tako odmevni prehod v leto 2000.

Ne želimo načenjati polemike, pač pa želimo poudariti, da je potrebno iz vsake prireditve ali o vsakem dogodku poročati objektivno, sicer bodo Novice iz Moravske doline lahko že na samem začetku bralce odvrnile od branja. Lep dogodek v iztekajočem se letu je članek C.I.

sprevergel v nezadovoljstvo tistih, ki so že pred več kot dvajsetimi leti zaorali ledino in moravškimi in drugim obiskovalcem na novoletnih koncertih predstavljajo poleg zabavnih vložkov tudi ustvarjalnost domačih kulturnih skupin.

KD Tine Kos Moravče, moški pevski zbor

PA BREZ ZAMERE

Je nobel res, ker Moravčani svoj časopis imamo, pa vendar sedaj moramo Rokovnjača in še Slamnik v roke dobit, če se hočemo lukovških in domžalskih novic »napit«.

Le kaj bi pesnik mislil si, ko župan v prvih dveh vrstah sam sedi? Le kje njegovi podaniki so vsi? So morda s kulturo skregani ali pa jim vest veli, da za prve vrste še niso vsi !?

Prenekateri prezaposleni moški se bo ob marčevskih ženskih praznikih spomnil, da ima mamo, ženo, ljubico... Podpiralke treh vogalov v hiši bodo vesele, če boste povabili na ples njihove stalne spremljevalke in spremljevalce – metle, kuhalnice, sesalnike,...

Pomlad se že budi, le cvetk še ni. A da jih ni? Mar po moravški magistralki voziš se zavezanih oči? Ta-moravska cesta-prav »fletkano« cveti na vsake metre tri!!!! Kako dolgo še križem rok in potrpežljivo »občudovali« bomo ta nelepi cvet?

TURISTIČNO DRUŠTVO IN PIHALNA GODBA MORAVČE
vabita na

PUSTNO POVORKO

Povorka bo v soboto, **4. marca, ob 15. uri**. Sprevod bo na potep skozi center Moravč krenil izpred kulturnega doma, kjer je tudi zbirališče za maškare.

Nagrajene bodo vse skupine ter najlepše in najizvirnejše maske. Posebno nagrado prejme najštevilčnejša skupina. Vsaka maškara dobi pustni krof in čaj ali kuhano vino. Zaradi lažje organizacije prosimo, da se skupine najavijo do srede, 1.3.2000, na telefon (061) 731- 90 v popoldanskem času (Smolnikar) ali dopoldan na telefon 731-035 (Občina Moravče).

Pridite in preživite z nami veselo popoldne! Vse občane vabimo, da si pustno povorko ogledate.

Še ena cestna me boli,
ko moj avto mimo ali kar čez,
če druge možnosti pač ni,
povožene živali drvi.
Kdaj in kdo se našel bo,
ki tem ponesrečencem nudi bo odvoz v dostojnejši pokop?

Že dolgo znano je,
da vsak svoj prag naj čisti le!
Vendar preveč dobesedno tega jemati ni,
ker mimoidoči po pločniku pred
Trgom svobode 4 iz turna v prvem nadstropju
kaj hitro smeti po glavi dobi.
Pa za piko na i ga »stresalka« še nakriči!

Namesto dokončne rekonstrukcije in asfaltiranja ceste Krašče - Dole - Moravče, je nekdo od izvajalcev zemeljskih del iz neznanega razloga in brez pojasnila zadnji dan izvajanja zemeljskih del pred hišo Koprivškovih na Dolah izril večjo površino ceste, v kateri ob vsakem deževju nastane bajer. Vozniki se težko prebijamo skozi včasih tudi pol metra visoko vodo.

Le kdo misli, da je opravi hvala vredno delo? Kdorkoli že! Cesta ima slabšo podobo kot prej. Se pravi, da bi lahko krajanji svoj denar zapravili drugje, kjer bi za pošten denar dobili tudi pošteno »blago«.

Gospodarski subjekti v občini Moravče konec leta 1998

V občini Moravče 1998 živi približno 0,22 % vsega prebivalstva v Sloveniji. Zanimiv pa je podatek, da je tudi delež samostojnih podjetnikov med vsemi slovenskimi samostojnimi podjetniki podoben in znaša približno 0,20 %. Naslednji podatki, ki jih objavlja Statistični urad Republike Slovenije, so prevzeti iz Obrtnega registra Slovenije. To je javna knjiga, ki jo vodi Obrtna zbornica Slovenije. Na dan 31.12.1998 je bilo v moravški občini 102 fizičnih oseb registriranih kot gospodarski subjekti, kar znaša okoli 2,3 % vsega prebivalstva občine (slovensko povprečje je nekoliko višje, okoli 3,2 %). Naslednji grafikon kaže njihovo strukturo po dejavnosti.

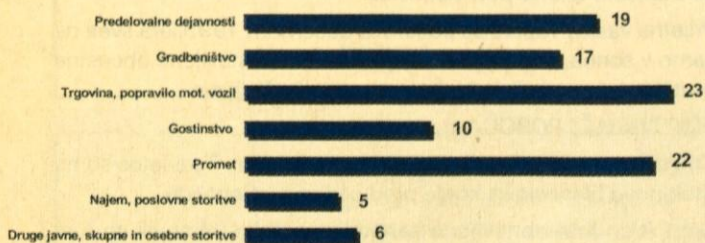
fotografska dejavnost itd., med druge skupne, javne in osebne storitve pa kemične čistilnice, pralnice, rekreacijske, kulturne, športne dejavnosti idr.

Skupno je bilo 31.12.1998 v Moravčah 75 obrtnih oziroma obrtni dejavnosti podobnih obratov, kar pomeni približno 0,18 % vseh obrtnih obratov v Sloveniji.

Pravnih oseb kot gospodarskih subjektov pa je bilo v občini Moravče 43 na dan 31.12.1998.

Njihovo strukturo kaže grafikon št.2.

GOSPODARSKI SUBJEKTI - FIZIČNE OSEBE PO DEJAVNOSTI V OBČINI MORAVČE 31.12.1998

GOSPODARSKI SUBJEKTI - PRAVNE OSEBE PO DEJAVNOSTI V OBČINI MORAVČE 31.12.1998

Največji delež, skoraj 35 %, pripada skupini 'trgovina, popravilo motornih vozil', na drugem mestu pa so predelovalne dejavnosti.

VIR: STATISTIČNI LETOPIS 1999, STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE; PODATKI PRIDOBLENI NA NASLOVU:

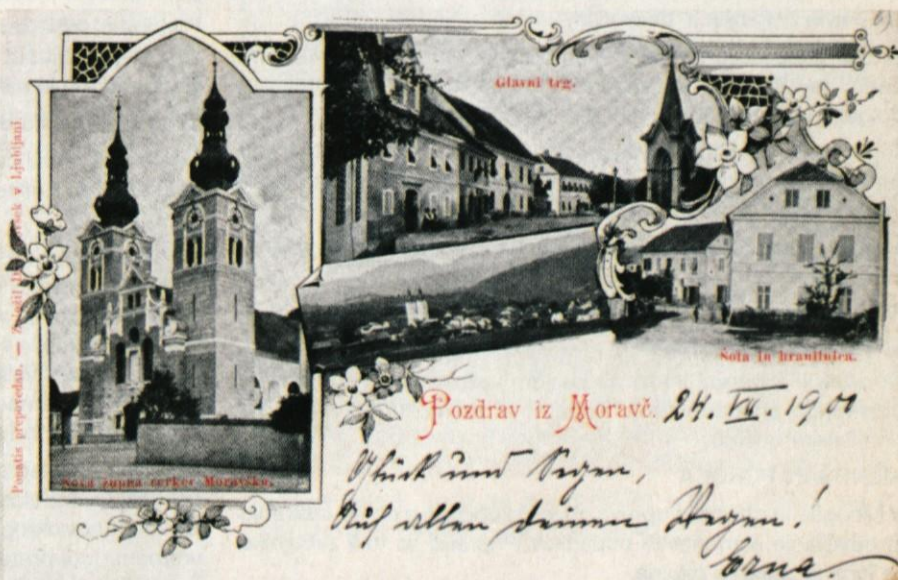
<http://www.SIGOV.SI/zrs/slo/index.html>

B. BRVAR

Najbolj je zastopana trgovska dejavnost z 22,5 %, sledi prometna dejavnost (avtoprevoznništvo) z 21,5 %, predelovalna dejavnost - 18,6 %, gradbeništvo - 16,7 % itd. Med najemniške dejavnosti in poslovne storitve spadajo dajanje opreme v najem, izposojanje raznih izdelkov, čiščenje stavb,

Moravška dolina na starih razglednicah

Moravška dolina je slikovita in gosto naseljena. Središče so naselje Moravče, ki so nastale ob farni cerkvi Sv. Martina in so v pisnih virih prvič omenjene po letu 1232.

Zgornja razglednica je sestavljena iz štirih delov: župnijska cerkev vhod z južne strani, šola in hranilnica ter majhna panoramska sličica. Založil jo je D. Rovšek, ob koncu 19.stoletja, ko Vegovega spomenika še ni bilo. Leva razglednica kaže zadržni dom s stolpičem in kukerli, kar je bilo odstranjeno s požigom 18.marca 1944, naprej je gostilna pri Toman. V tej stavbi je danes sedež Občine Moravče. Razglednicama bomo v prihodnjih številkah pridružili še razglednice krajev, cerkva, gradov, kulturnih spomenikov in znanih mož. Čeprav sem razglednice in drugo zbiral nad 40 let, kakšna stara razglednica, če jo imate, lahko prav pride.

RADO KOKALJ

Zanimivosti iz Domžal, Mengša in Lukovice

SLAMNIK POROČA

Prvi Slamnik v letu 2000 je izšel in objavljal na svojih straneh zanimive vsebine. Proračun Občine Domžale so občinski možje obravnavali prvič v tem letu, verjetno ga bodo svetniki še nekajkrat »prečesali«.

»Več žensk v politiko!« pravi prizadevna zdravnica, mama, športnica in občinska svetnica Breda Limbek.

Tudi domžalska županja pušča v mestu svojo žensko sled. Občinska politika kvalitetno skrbi za mlade nadarjene študente. Pričeli se bosta gradnji OŠ Dragomelj, kjer bo tudi prostor za predšolsko dejavnost in prizidek k OŠ Preserje pri Radomljah. V Športnem parku v Domžalah bo pričela rasti nova športna dvorana.

Jubilej Kulturnega društva Miran Jarc Škocjan. V petindvajsetih letih svojega delovanja so vzgojili veliko število amaterskih igralcev in statistov, mnogi aktivni igralci društva so prejeli Linhartova priznanja Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti.

AS - najhitreje rastoče podjetje v naši državi, zatrjuje Darko Gognjavec direktor AS servis trgovine. Iz delavnic na Viru pri mojstru Zajcu in mojstru Maliju v Domžalah, ki je bil hkrati tudi zelo aktiven v takratnem Avto-moto društvu Domžale, je zrasto podjetje znano doma in na tujem.

Od srede februarja do maja 2000 bo na Srednji šoli v Domžalah potekal projekt Odprte šole med tednom v popoldanskem času in vsako soboto dopoldne. Vanj se lahko vključijo starši, dijaki in vsi ostali, ki jih projekt zanima. Šola na prijeten način ponuja roko staršem, da lahko spoznamo, kam bomo svojega otroka všolali.

Narava naša neznana znanka. Mlake - biotop poln skrivnostnih rastlin in živali, vedno bolj pridobiva nazaj svojo nekdanjo veljavo, ko so kmetje mlake spoštovali in za biotop skrbeli.

Domžale - mesto pod Goričico je štirinajsta knjiga pokojnega Staneta Stražarja, moža, ki je pustil v Domžalah in okolici globoko sled na kulturnih, raziskovalnih, jamarskih in mnogih drugih zanimivih življenjskih področjih.

Božični koncert domžalskega komornega zbora v domžalski farni cerkvi je bil tokrat posvečen stoletnici rojstva skladatelja in dolgoletnega domžalskega župnika Matija Tomca.

Teja Gregorin je začela smučati takoj, ko je prenehala uporabljati pleničke. Dvajsetletnica si želi aktivno sodelovati na Olimpijskih igrah leta 2002. Le tako naprej, Teja!

Mladi upi domžalske košarke so potrdili staro reklo, da na mladih svet stoji!

Miha Rihtar zna uporabljati vodo in zrak ter iz njiju stisniti marsikaj, predvsem pa ostati dober in postati še boljši!

Domžalski štirinožci lahko na pasjem vežbališču pod Pustovko obiskujejo priznane pasje šole, ki je znana tudi izven meja domžalske občine.

MENGŠAN POROČA

V Mengšanu občinska uprava obvešča občane o poteku zbiranja in odvažanja komunalnih odpadkov. Pripravili so tudi zabojnike za ločeno zbiranje papirja.

Promet je skozi Mengeš na trenutke tako gost, da ogroža otroke, starejše, invalide, mamice z vozički. Učenci Osnovne šole Mengeš so sodelovali v natečaju Stopimo iz teme, ki ga je pripravil Svet za prometno varnost občine Mengeš.

Podjetniki iz Mengša se lahko vsak teden dvakrat izobražujejo v Večerni šoli podjetništva.

Ob koncu lanskega leta, so se srečali vsi starejši prebivalci iz Mengša in okolice; lepo so se pozabavali, za prijetno druženje so poskrbeli člani OO RK Mengeš.

Ljubitelji slikarstva si lahko ogledajo zanimiv razstavi umetnikov Lojzeta Perka in Lojzeta

Kalinška. Ob otvoritvi Perkove razstave so se zbrali slikarji na prvem Jelovškovem likovnem srečanju, ki bo v kraju postalo tradicionalno.

V Mengšu je gostoval dramski igralec Janez Hočevar s predstavo Rifletov šuštar.

Tudi mengeški koledniki so namenili zbrana sredstva vseslovenski trikraljevski akciji - V Braziliji gradijo mesto Srečni otroci.

Zanimivo branje ponuja članek z naslovom Mlajša železna doba. Sledi o poselitvi po današnjem Mengšu in okolici segajo v 3. in 2. stoletje pred našim štetjem.

Skakalci v Mengšu pogumno nadaljujejo športno pot. Pripravili so skalalno tekmo pod Gobavico.

Prijetna vasica Topole se od konca decembra 1999. leta sveti ne samo v soncu; ponoči jo ožarjajo na novo postavljene občestne svetilke, ki omogočajo krajanom varnejše življenje.

ROKOVNJAČ POROČA

Črni graben živi s svojo tradicijo in prav je tako. Tudi letos so na Štefanovo blagoslovili konje pred cerkvijo v Šentvidu.

Grad Brdo ima obnovljeno zahodno pročelje, obnovili so tudi ostrešje na cerkvi sv. Luke v Sp. Praprečah.

Člani KUD Fran Maselj Podlimbarski so pripravili prireditev z imenom Božič na Slovenskem. Skrbno izbrani prizori iz naše božične tradicije so še povečali čarobnost dogajanja.

Prizadevni Krašnjani so pripravili delovno srečanje slikarjev iz Domžal, Mengša, Kamnika in Krašnje. Trideset parov rok se je lotilo okvirne delovne teme: Dano nam je živeti v dveh tisočletjih.

Dolga leta je ljudi iz Črnega grabna zdravil dr. Marko Pip. Odločil se je, da gre v pokoj. Za njegove paciente, pa še kakšnega novega povrh sedaj skrbi simpatična naslednica dr. Anja Babič.

Podoba o sebi. Sem si všeč? Taka vprašanja se nam pogosto zastavijo v naših mislih. Razvijati otroka v smislu dobre samopodobe je naloga staršev in vzgojiteljev današnjih dni.

Za tako zahtevno delo so se odločili tudi pedagogi na OŠ Brdo.

Če zataji državna pošta, si v Črnem grabnu ne belijo las. Gospod Jože Kos ima kvalitetno leglo golobov pismonoš in novice gredo naprej.

Lovci živijo z naravo, jo razumejo in zanjo skrbijo. Živali opazujejo in jim pomagajo. Peter Kos je lovec, ki naravo opazuje in zanjo skrbi tudi tako, da vzreja fazane kar ob pomoči domačih kokoši, ki še niso izgubile materinskega čuta za mlade kebkčke, tako kot fazanke, ki se izvalijo v inkubatorju. Trasa avtoceste bo pernate živali nekoliko zmedla, ko pa se bo grmovje ponovno zaraslo, se bodo tudi fazani vrnili v svoj življenjski ritem.

Šport je v novoletnem času zblíževal ljudi iz vse doline, v dolino je privabil obiskovalce iz drugih krajev Slovenije, vsi pa so želeli, da 2000 krogov okrog igrišča v Krašnji Dušan Mravlje klub slabemu vremenu tudi preteče. Ob skupni pomoči krajanov in zaslužnih športnih delavcev je Dušanu to tudi uspelo.

Nogometni navdušenci so se odpravili v Prekmurje v Cankovo, kjer so se skupaj z domačini pozabavali in poveselili. Če bodo mladi krajanji zamudili avtobus, si bodo natakneli kotalke, saj so se na kotalkarski reviji KK Sokol iz Ihana v RCU navdušili za ta šport. Odpeljali se bodo v dolino novim dogodivščinam naproti.

Po Slamniku, Mengšanu in Rokovnjaču je za vas, dragi bralci »brskala« Mica Kavka.

Ko zadnji sončni žarki
pozdravljajo še Limbarsko goro,
zaman te išče naše tam oko.

V SPOMIN

LOJZETU URANKARJU

14. februarja je minilo že 20 let, ko si po hudi bolezni
moral zapustiti vse, ki smo te imeli radi.

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi tvoji!

V SPOMIN

4. marca bo minilo pet let, odkar nas je mnogo prezgodaj
zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast in stric

ŠTEFAN PIRC

iz Podgorice pri Pečah.

Hvala vsem, ki stojite ob
njegovem grobu in se ga spominjate.

Tvoji: žena in hčerki z družinama

ZAHVALA

Ob boleči, mnogo prezgodnji in nenadomestljivi izgubi
našega dragega moža, atija, brata in strica

ANTONA PETERKE

iz Češnjic

se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, znancem, prijateljem,
sosedom, vaščanom, Ireninim, Rokovim in Aleševim
učiteljem in sošolcem, kolektivu Termita, sodelavcem iz
odkopa in kolektivu Induplati Jarše za izrečena ustna in
pisna sožalja, darovano cvetje in sveče, denarno pomoč
in darove za svete maše. Hvala Romanu Capudru za
poslovilne besede ob slovesu, pevcem zbora Limbar za
zapete žalostinke, Juretu Močilnikarju za zaigrano Tišino.
Posebej se zahvaljujemo župniku Martinu za lepo
opravljen pogrebni obred.

Še enkrat hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v
teh težkih trenutkih ter ga v tako velikem številu
pospremili na njegovo zadnjo pot.

Vsi njegovi

ZAHVALA

4. januarja 2000 je za vedno zaspal

ANTON KOPAČ

Remzov ata iz Prikrnice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
znancem, sodelavcem Elektrovod Plasta in Banke
Domžale za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče
in svete maše. Posebna zahvala vaščanom Prikrnice
za pomoč pri pogrebnem obredu. Hvala župniku
Viktorju Primožiču in patru Avguštinu Novaku za vse
molitve in lepe besede pri pogrebni sveti maši. Hvala
pevcem zbora Limbar in vsem, ki ste se skupaj z nami
poslovlili od našega ata.

Njegovi

Sodelujte in oglašujte v Novicah iz Moravske doline, saj
je denar vložen v oglaševanje lahko mnogokrat
oplemeniten.

Da bo odločitev lažja še enkrat navajamo cene, v katerih
ni vračunan davek.

ZAHVALA 5.000 SIT

MALI OGLAS DO 10 BESED 800 SIT

1/8 STRANI 6.000 SIT, 1/4 STRANI 18.000 SIT,

1/2 STRANI 54.000 SIT, 1 STRAN 108.000 SIT.

Pri časovno daljšem roku oglaševanja vam priznavamo
popuste od 5 do 20 %.

Oglase sprejema Sonja Vraz, direktorica občinske uprave
v času uradnih ur. Pri dogovorih o velikosti, obliki in ceni
oglasa bodite v obojestransko zadovoljstvo natančni!

Izid žrebanja nagradnega vprašanja

V januarski številki smo zastavili vprašanje, koliko krajev v
Sloveniji ima v ime vključeno besedo Moravče. Odgovor
je dva kraja. Nanj ste odgovorili pravilno vsi. Prejeli smo le
7 odgovorov, zato se je uredniški odbor odločil, da z
vprašanji za nekaj števil prekinemo.

Izid žrebanja:

1. Avdio kaseto Naših 20 let prejme:
Urša Javoršek, Zalog 11a, Moravče
2. CD Ansambla Svetlin prejme:
Marinka Cerar, Stegne 12, Moravče
3. Paket pisarniškega materiala prejme:
Marija Ana Jeras, Hrastnik 12, Moravče

MIZARSKE STORITVE

- izdelava pohištva po naročilu
- izdelava kuhinj
- velika izbira lesnih in barvnih kombinacij
- dostava in montaža

Se priporočam!

AVBELJ MILAN

Stegne 1
1251 Moravče
Tel.: 061/731-476
GSM: 041/641-446

AKCIJSKA PRODAJA
od 25.2. do 5.3.2000

oziroma do razprodaje zalog

SPINA

• KAVA BAR 100 g	149,00 SIT
• RIŽ SPLENDOR 1 kg	143,00 SIT
• ČAJ PLANINSKI FILTER	118,60 SIT
• KNORR goveje kocke 132 g	273,00 SIT
• Sirupi z okusom pomaranče, limone, gozdnih sadežev, borovnice in ribeza 1,5 l	379,90 SIT
• Bomboni rum kokos 100 g	109,90 SIT
• Kava bar 1 kg, cela	1269,90 SIT
• Milo palmolive sort.	79,90 SIT
• Toaletni papir Bohor	234,90 SIT
• Whisky black Jack 0,7 l	1199,90 SIT
• Sok fructal 1 l	135,90 SIT
• Haložan 1 l	349,90 SIT
• Polžki paradiso 400g	74,90 SIT
• Fižol rjavi in beli 400g	64,90 SIT

**Kupujte v Spininih trgovinah
v Krašcah, Šentvidu,
Pečah in Kandršah!**

G ELING

- * elektroinstalacije
- * meritve
- * svetovanje in nadzor
- * stikalni bloki
- * računalniške mreže
- * strelovodne instalacije

GROŠELJ JANEZ s.p.
Krtina 21, 1233 DOB
tel&fax: 061 724 9231
GSM 041 759 060

Se priporočam, ko se odločite za prenovo
ali novogradnjo objekta.

TERMIT

SI
CERTIFIKAT št. 110
ISO 9001

Rudarsko podjetje kremenovih peskov
in oplemenitenje nekovin d.d.

Ljubljanska c. 18

1230 Domžale

SLOVENIJA

tel.: ++386 (0)61 721-502

fax.: ++386 (0)61 721-249

**PROIZVODNI PROGRAM
LIVARSKI KREMENOV PESEK**

- naravni
- prani
- suhi
- sejani
- oplaščeni (s fenolno smolo)
- topsil (oljni modelni peski)

GRADBENI PESEK

PESEK ZA ŠPORTNA IGRIŠČA

POMOŽNA SREDSTVA ZA JEKLARSTVO

- magnezitne torkretirne mase za obzidavo peči, vmesnih ponovc in loncev
- livni praški za klasično in kontinuirno litje
- pokrivni praški za vmesne ponovce
- sredstva za obdelavo jeklenih talin (naogljicevalec, sred. za odžvepljanje)

**POMOŽNA SREDSTVA ZA LIVARSTVO
ŽELEZNIH LITIN**

- premazi za jedra in forme vodna stekla
- eksotermna sredstva
- pomožna livarska sredstva

**POMOŽNA SREDSTVA ZA LIVARSTVO
NEŽELEZNIH LITIN**

- sredstva za obdelavo talin aluminija, bakra, cinka in njihovih zlitin
- premazi za kokilno in tlačno litje
- sredstva za nonravilo ulitkov